

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

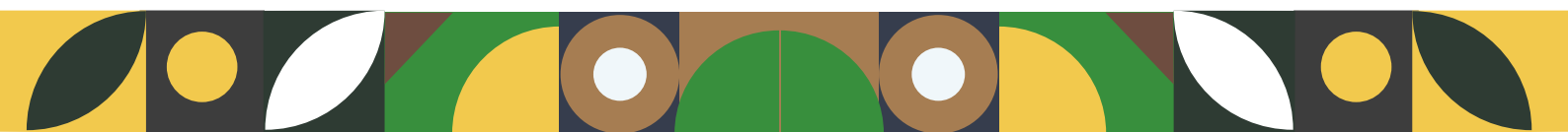

**Брацлавської селищної
територіальної громади
Вінницької області до 2027
року**

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО ГОЛОВИ БРАЦЛАВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ	4
ВСТУП	5
СКОРОЧЕННЯ	9
1 розділ. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА	10
1.1. Історична довідка	10
1.2. Географічне розташування	16
1.3. Природно-ресурсний потенціал	18
1.4. Демографічна ситуація та ринок праці	22
1.5. Економічний аналіз та бюджет	25
1.6. Житлово-комунальне господарство, дорожня інфраструктура та екологія	34
1.7. Соціальна інфраструктура: освіта, культура, спорт, соціальний захист, медицина	35
1.8. Безпека	40
1.9. Статус та бренд громади	41
2 розділ. СИЛЬНІ ТА СЛАБКІ СТОРОНИ, ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ, ПЕРЕВАГИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ БРАЦЛАВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	42

3 розділ. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	49
---	----

4 розділ. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	55
--	----

5 розділ. СТРАТЕГІЧНІ Й ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	57
--	----

6 розділ. АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ СТРАТЕГІЇ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН, ДЕРЖАВНІЙ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ, СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	61
---	----

7 розділ. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА	67
---	----

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70
----------------------------	----

ДОДАТОК 1: ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ТА ЗАХОДІВ НА ВИКОНАННЯ ОПЕРАТИВНИХ ТА СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ БРАЦЛАВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	71
---	----

ДОДАТОК 2: КЛЮЧОВІ ІНДИКАТИВНІ ПОКАЗНИКИ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ ТА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БРАЦЛАВСЬКОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ	80
---	----

ВСТУПНЕ СЛОВО БРАЦЛАВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

Шановна громадо!

Розвиток місцевого самоврядування, створення територіальних громад, передача ресурсів, повноважень на місця в рамках проведення реформи децентралізації передбачає насамперед підвищення фінансової спроможності, економічної та інвестиційної привабливості територій для якісного й комфортного проживання людей.

Стратегія територіальної громади — це дороговказ, інструкція, як максимально ефективно використати наявні ресурси (природні, людські, фінансові) з метою досягнення бажаного результату та підвищення рівня життя всіх жителів, адже кожен важливий!

Без чіткого плану дій гармонійний, збалансований та якісний розвиток громади неможливий. Основна перевага громад, які мають стратегію — вони знають чого хочуть досягти, які потрібні ресурси, що для цього треба робити, коли і якими силами.

З метою прогнозованого розвитку територіальної громади оновлено Стратегію розвитку Брацлавської селищної територіальної громади до 2027 року, на основі аналізу поточної ситуації у громаді, виходячи із соціально-економічних показників, з урахуванням можливостей та місцевих ресурсів, відповідно до пріоритетних напрямків розвитку населених пунктів територіальної громади, враховуючи Державну стратегію регіонального розвитку на 2021—2027 роки та Стратегію збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року.

Стратегія розвитку громади є таким документом, який може і має зазнавати змін за появи такої потреби, щоб можна було скористатися всіма можливостями розвитку і мінімізації ризиків.

Перед нами — великі плани й важливі завдання. Бажаю всім нам наполегливості в зміцненні та розбудові нашої громади.

З повагою, селищний
голова

Микола КОБРИНЧУК

ВСТУП

Брацлавська селищна територіальна громада вирізняється вигідним географічним розташуванням та значним потенціалом у сільському господарстві, промисловості, торгівлі, використанні природних ресурсів. Громада має багату культурну та історичну спадщину, мальовничу природу й багатовікову історію, що підсилює її економіко-ресурсну спроможність.

У поєднанні з інвестиційним кліматом, відкритістю жителів і місцевого самоврядування до розвитку, вдосконалення, інклюзивності та співпраці на засадах сталого зростання це створює сприятливі умови для подолання наявних викликів і досягнення стратегічних цілей довготривалого розвитку громади та її населених пунктів. Реалізація цього потенціалу відбувається в умовах масштабних зовнішніх і внутрішніх викликів, зокрема в умовах повномасштабної війни, яка впливає на всі сфери життя громади: від втрат інфраструктури до змін у демографічній структурі та зростання нових соціальних потреб жителів. Відновлення територій, інтеграція внутрішньо переміщених осіб, забезпечення безпеки, соціальної згуртованості та сталого розвитку вимагають стратегічного, відповідального й адаптивного підходу з боку місцевої влади та всіх зацікавлених сторін.

Стратегія розвитку громади до 2027 року не лише управлінський документ, а й колективне бачення майбутнього. Вона визначає пріоритети, цілі й конкретні інструменти для підвищення якості життя, економічного зростання, розвитку соціального капіталу та зміцнення територіальної згуртованості. Стратегія інтегрує найкращі практики місцевого самоврядування, підходи до відбудови в умовах невизначеності та європейський вектор розвитку.

Одночасно у стратегії враховано напрямки та цілі Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року.

Документ є відкритим і гнучким — він передбачає оновлення в разі змін зовнішнього середовища, залучення нових партнерів, відкриття інвестиційних можливостей. Його реалізація стане можливою завдяки співпраці громади, бізнесу, органів місцевого самоврядування, держави та міжнародних партнерів.

Відповідно до “Методичних рекомендацій” Міністерства розвитку громад та територій України при розробленні стратегій мають враховуватись територіально-орієнтований та безпековий підхід (Міністерство розвитку громад та територій України 2022, 6). Однак, ці підходи мають бути доповнені ще одним, який стосується громадської участі і який має бути присутнім на всіх етапах роботи над стратегією громади. Адже тільки залучивши широке коло зацікавлених сторін та жителів можна сформулювати широкий спектр різносторонніх пропозицій до розв'язання проблем громади. Залученість жителів сприяє формуванню у них усвідомлення приналежності до громади

та заохочує брати відповідальність за внесок у життя громади (Рада Європи 2018).

Задля того, щоб підхід, який стосується громадської участі у роботі над стратегією громади, був реалізований ефективно та ґрунтувався на максимальному залученні зацікавлених сторін, важливо, щоб він відповідав таким принципам як недискримінація та інклюзивність. Це передбачає можливість для всіх жителів (включно з вразливими) бути почутими, урахуванням їхньої думки. При цьому треба зважати на принцип гендерної рівності. Також при роботі над стратегією має бути забезпечене дотримання принципу доступності. Тобто, використання чіткої зрозумілої усім лексики та створення відповідних можливостей для участі громадян в обговореннях наживо або онлайн із використанням різних пристроїв.

Беручи до уваги згадані вище підходи, автори стратегії умовно розділили весь процес роботи над стратегією на 3 етапи. Етапи були поділені також на окремі завдання:

1. Підготовчий етап, який тривав близько 1 місяця та включав:

- створення робочої групи;
- дослідження громади;
- вивчення рівня життя у громаді та бачення жителями майбутнього громади;
- створення тематичних робочих груп при стратегічному комітеті за напрямками;
- проведення картування стейкхолдерів та складання плану залучення;
- проведення SWOT-аналізу громади;
- здійснення гендерного аналізу громади;
- проведення онлайн опитування;
- розробку сценаріїв розвитку, стратегічного бачення, стратегічних та оперативних цілей до стратегії.

2. Етап залучення стейкхолдерів, який тривав орієнтовно 1 місяць та охоплював:

- підготовку дизайну залучення;
- проведення учасницьких заходів (стратегічні сесії, воркшопи тощо);
- підготовку звітів із проведених заходів.

3. Етап підготовки проєкту стратегії, що тривав близько 2 місяців та включав роботу над наступними розділами стратегії:

- аналітична частина;
- сильні та слабкі сторони, загрози та можливості для розвитку громади;
- сценарії розвитку територіальної громади;
- стратегічне бачення, стратегічні та оперативні цілі й завдання;
- аналіз стратегії на відповідність Цілям сталого розвитку ООН, Державній стратегії регіонального розвитку та Регіональній стратегії розвитку;
- проведення моніторингу та оцінювання реалізації Стратегії й управління ризиками;
- список заходів для досягнення стратегічних цілей розвитку громади.

На першому етапі роботи над стратегією Брацлавської селищної територіальної громади були використані наступні методи роботи:

- історичний аналіз, аналіз документів та демографії при дослідженні громади;
- візуальний аналіз, дискурс-аналіз (медіа, інтернет-ресурси, соціальні медіа), проведення онлайн-анкетування (заповнено 65 анкет, з них 73 % — заповнено жінками, 27 % — чоловіками);
- метод картування зацікавлених сторін через визначення їх рівнів впливу та зацікавленості (методика The Consultation Institute) при створенні тематичних робочих груп при стратегічному комітеті та при формуванні списку учасників стратегічних сесій у всіх сферах життя громади. На основі результатів картування стейкхолдерів був розроблений план залучення зацікавлених сторін;
- SWOT-аналіз громади проводився під час онлайн засідань окремих тематичних робочих груп відповідно до визначених попередньо сфер життя громади;
- при роботі над сценаріями розвитку громади, стратегічними та оперативними цілями використовувались раніше згадані методи анкетування, SWOT-аналізу;

на другому етапі при залученні зацікавлених сторін було проведено стратегічну сесію у форматі CivicLab.

Всього до заходу було залучено 16 учасників/ць, з яких 25 % становили чоловіки, а 75 % — жінки. Загалом під час учасницьких подій було напрацьовано 109 пропозицій до заходів у стратегії.

Третій етап роботи над стратегією включав:

- синтез усієї здобутої внаслідок використання різноманітних методів інформації у єдиний документ стратегії громади;
- регулярні засідання стратегічного комітету та зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування громади з метою фіналізації тексту стратегії.

Загалом до усіх учасницьких заходів (анкетування, робота стратегічного комітету та експертів, стратегічні сесії) було залучено 139 осіб.

Документ розроблено за результатами роботи Робочої групи, утвореної Розпорядженням Голови Брацлавської селищної територіальної громади від 6 січня 2025 року №9/од з врахуванням результатів громадського обговорення, а також за підтримки в процесі інклюзивного та прозорого планування відновлення та стратегічного розвитку Брацлавської селищної територіальної громади в межах реалізації проекту Програми розвитку ООН (ПРООН) «Трансформаційне відновлення задля безпеки людей в Україні», що здійснюється за фінансової підтримки Уряду Японії та у співпраці з PwC Ukraine і громадською організацією «Інститут розвитку суспільних інновацій» (ГО «ІРЦІ»). Зміст цього документу не обов'язково відображає погляди ПРООН, Уряду Японії, PwC Ukraine та ГО «ІРЦІ».

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

БО — благодійна організація

Брацлавська селищна ТГ — Брацлавська селищна територіальна громада

ВПО — внутрішньо переміщені особи

ГО — громадська організація

ДТП — дорожньо-транспортна пригода

ЖКГ — житлово-комунальне господарство

ЗМІ — засоби масової інформації

КЗ — комунальний заклад

КНП — комунальне некомерційне підприємство

МСП — мале та середнє підприємництво

НСЗУ — Національна служба здоров'я України

ОО — об'єднання організацій

ООН — Організація Об'єднаних Націй

ОСББ — об'єднання співвласників багатоквартирного будинку

ПРООН — Програма розвитку ООН

ФАП — фельдшерсько-акушерський пункт

ФП — фельдшерський пункт

ЦНАП — Центр надання адміністративних послуг

1 АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

1.1. Історична довідка

Історичне місто на Поділлі

Брацлав — одне з найстаріших поселень Поділля, розташоване на мальовничому правому березі річки Південний Буг. Перша згадка про нього, як опорний пункт князів Коріятовичів, датується 1362 р., хоча городище існувало тут набагато раніше, ще в X—XI ст. Місто та його замок довгий час слугували одним з важливих адміністративних та оборонних пунктів на південних рубежах Великого князівства Литовського. Саме тому брацлавський замок неодноразово ставав об'єктом збройних суперечок між різними представниками тодішньої литовської знаті. Його почергово силою здобували литовські князі Ольгерд, Вітовт, Свидригайло. Був під стінами Брацлава і князь Федір Острозький.

1497 рік — одна з перших письмових згадок про Брацлав як міське поселення. Саме в цей час польський король Ян Ольбрахт надав місту магдебурзьке право, що офіційно затвердило його статус міста з самоврядуванням. Право на самоврядування стало відчутним поштовхом до господарського та просторового розвитку міста.

Козацька доба та воєводство

Після Люблінської унії 1569 р. Брацлав увійшов до складу Речі Посполитої, став столицею Брацлавського воєводства, яке охоплювало значну частину Південного Поділля та існувало до кінця XVIII ст. Тож саме з цього року він виконував роль адміністративного центру Подільського краю. У XVI—XVII ст. Брацлав відіграв ключову роль у захисті краю від татарських набігів, про що свідчить існування потужного замку (нині втрачений).

Брацлав був тісно пов'язаний із добою Козаччини. Саме тут у середині XVII ст. діяла Брацлавська полкова канцелярія, а Богдан Хмельницький неодноразово перебував у місті під час визвольної війни. У 1648 р. місто стало одним з осередків народного повстання.

У XVIII—XIX століттях Брацлав розвивався як повітове містечко в складі Російської імперії. Саме тоді з'являються перші сліди єврейської духовної спадщини — зокрема, діяльність відомого хасидського цадика Нахмана з Брацлава, засновника брацлавського хасидизму, чия постать досі притягує паломників з усього світу. Історично Брацлав мав статус міста з магдебурзьким правом, що передбачало наявність виборного органу самоврядування — магістрату. У період Речі

Посполитої та Російської імперії містом керували війти або міські голови. У радянський період керівництво здійснювали голови сільських або селищних рад.

У "Альбомі міських голів Російської імперії" 1903 р., що містить фотографії та короткі біографії очільників міст тогочасної імперії, як міський голова Брацлава згадується Андрій Саковський. Хоча детальна інформація про діяльність Андрія Саковського обмежена, його включення до цього альбому свідчить про його офіційний статус та визнання на державному рівні. На початку ХХ ст. посада міського голови була важливою адміністративною роллю, що передбачала керівництво міською думою, розвиток інфраструктури, освіти та охорони здоров'я. У контексті історії Брацлава, згадка про Андрія Саковського як міського голову є важливою для розуміння адміністративного розвитку міста в період Російської імперії. Це також підкреслює тривалість традицій місцевого самоврядування, що можуть бути враховані при формуванні сучасної стратегії розвитку громади.

ХХ ст.: виклики та відновлення

У ХХ ст. Брацлав був свідком буремних подій: революції, радянських репресій, голодомору, німецької окупації під час Другої світової війни. У повоєнні десятиліття селище зберегло свій статус адміністративного центру, розвивалась промисловість і сільське господарство.

Пам'ятки архітектури та культурної спадщини

Історична забудова Брацлава, попри втрати ХХ ст., зберегла низку архітектурних об'єктів, що мають історичну та культурну цінність. Серед них — будівля колишнього домініканського монастиря (XVIII ст.), яка сьогодні частково використовується як лікарня, але потребує збереження й музеєфікації. Місцева православна церква, залишки старого єврейського кладовища, елементи кам'яної забудови ХІХ ст., а також сліди фортифікацій — усе це формує унікальний архітектурний простір, який варто включити до програми охорони культурної спадщини громади.

Окрему цінність становлять місця паломництва брацлавських хасидів, пов'язані з ім'ям Нахмана з Брацлава. Щороку сюди приїжджають прочани з Ізраїлю, США та інших країн, що створює потенціал для розвитку релігійного туризму та міжкультурного діалогу.

На території громади є багато інших визначних історичних пам'яток, зокрема:

- Костел Матері Божої Святого Скапулярію: Перший костел у Брацлаві був збудований у 1540 році, але неодноразово зазнавав руйнувань. Сучасна будівля костелу є важливою архітектурною пам'яткою, що свідчить про релігійну спадщину регіону;
- Церква Святого Миколая: Цей храм є важливим духовним центром для місцевої православної громади та відображає традиції українського церковного зодчества;

- Старий єврейський цвинтар (кіркут): Розташований на високому пагорбі, цей цвинтар містить мацеви, найстаріші з яких датуються 1800 роком. Брацлав був центром брацлавського хасидизму, заснованого цади́ком Нахманом із Брацлава;
- Замкова гора: У XIV—XVII ст. на цьому місці існував замок, споруджений князями Коріатовичами, який був важливим оборонним та адміністративним центром регіону.

Ці пам'ятки відображають багатогранну історію Брацлавської громади та її значення в культурному та релігійному житті України.

Багатонаціональне обличчя Брацлава

Протягом століть Брацлав був мультикультурним і багатонаціональним містом, де співіснували представники української, єврейської, польської, вірменської та російської спільнот. Кожна з них залишила свій слід у місцевій архітектурі, традиціях, ремеслах і назвах місцевостей.

У XIX — на поч. XX ст. євреї становили значну частину населення міста, тут діяли синагоги, хедери, культурні товариства. Польська громада, зокрема шляхта й католицьке духовенство, брала участь у розбудові освітніх та релігійних установ. Українське селянство та міщанство формувало основну економічну основу громади.

Цей багатонаціональний контекст є невід'ємною частиною історії та культурної ідентичності Брацлава, і сьогодні він може слугувати джерелом для відновлення історичної пам'яті, міжетнічної співпраці, проєктів діалогу та спільної спадщини. Особливу гордість становлять видатні особистості, пов'язані з Брацлавом:

Антон Федорович Турчанович (1854—1943) — військовий інженер, полковник Російської імператорської армії, учасник Російсько-турецької війни 1877—1878 рр. Займає особливе місце серед видатних особистостей Брацлава: його винахід — перша мобільна польова кухня — став справжньою революцією у військовій логістиці. У 1898 р., перебуваючи на службі в Жмеринці, Турчанович розробив конструкцію кухні на колесах, яка дозволяла готувати гарячу їжу для 100—250 солдатів безпосередньо в польових умовах. Його кухня складалася з двох казанів, печі та спеціального відділення для зберігання тепла.

У 1903 р. перший зразок був випробуваний у 12-му стрілецькому полку, а в 1907 р. винахідник отримав патент на свій винахід. Польова кухня Турчановича була високо оцінена військовими та використовувалася під час Російсько-японської війни, а згодом — у Першій світовій війні. Його винахід став основою для подальших розробок польових кухонь у багатьох арміях світу. Попри значний внесок у військову справу, ім'я Антона Турчановича залишалося маловідомим. Він завершив своє життя в Брацлаві під час Другої світової війни, померши від голоду в 1943 р.

Рабі Нахман з Брацлава (1772—1810) — видатний єврейський духовний лідер, філософ і містик, засновник брацлавського напрямку в хасидизмі. Він об'єднав у своїх вченнях глибоку кабалістичну думку з життєвою мудрістю, надаючи особливого значення особистій молитві, щирості, надії та духовному оновленню.

Брацлав став одним із головних центрів його діяльності, завдяки чому ім'я міста відоме в усьому світі. Найближчим учнем Рабі Нахмана був Натан з Немирова (1780—1844), відомий як Рабі Натан. Саме він став головним хранителем і поширювачем учення вчителя. Натан записав більшість його промов, створив молитовні тексти, зібрав спільноту послідовників та уклав головну книгу руху — "Лікутей Моаран". Його вірність і натхнення праця дозволили зберегти брацлавський хасидизм донині. Рабі Натан похований у Брацлаві, і це місце є важливим об'єктом паломництва хасидів з усього світу. Разом із пам'яттю про Рабі Нахмана в Умані, могила Натана в Брацлаві є частиною духовного маршруту, що пов'язує ці два міста через віру, спадщину і внутрішній шлях до Бога.

Василь Іванович Муржак — талановитий подільський художник, вчитель та справжній культурний авторитет Брацлава. Упродовж багатьох років він працював у місцевих школах, передаючи дітям любов до мистецтва, краси й рідного краю. Його творчість залишила по собі помітний слід у міському просторі: стінописи, мозаїки, художнє оформлення інтер'єрів навчальних закладів, зокрема Брацлавського ліцею №1. Роботи Василя Івановича наповнені теплом, філософськими образами та глибоким патріотизмом. Поряд із живописом він був справжнім наставником поколінь, який вчив бачити красу навіть у дрібницях.

Саме на його честь громада ініціює створення мистецького простору в ліцеї, щоб продовжити його справу у сучасному форматі та вшанувати постать людини, що присвятила життя культурному плеканню Брацлава.

Села громади — історичні острівці Поділля

До складу Брацлавської селищної територіальної громади входять унікальні подільські села, кожне з яких має власну історію, характер і природну привабливість. Їх об'єднує не лише географічна близькість до Брацлава, а й спільне прагнення до розвитку, збереження традицій та громадської згуртованості.

Села громади, зокрема Монастирське, Грабовець, Скрицьке, Зяньківці, Анциполівка, Новоселівка, Вовчок, Вишківці, Забужжя, Довжок, Пархилівка, Гриненки, Шура, Паланка, Сорокодуби та інші, мають багатовікову історію, що сягає ще княжої доби або періоду козацтва. Багато з них виникли як поселення навколо укріплень, монастирів чи торгових шляхів, про що свідчать назви й архівні згадки. У радянський період ці села відігравали важливу роль як центри сільськогосподарського виробництва, а сьогодні зберігають потенціал для аграрного, зеленого та етнотуризму.

Культурна спадщина і традиції

Місцеві громади дбайливо оберігають фольклор, пісні, ремесла, святкові обряди,

зокрема купальські дійства, “засівання” на Маланки, виступи фольклорних ансамблів. Кожне село має власну школу, будинок культури або бібліотеку, які є осередками не лише освіти, а й громадського життя.

Особливий колорит мають села, розташовані поблизу річки Південний Буг — вони приваблюють туристів мальовничими пейзажами, чистим повітрям та можливістю для розвитку екоініціатив і туристичних маршрутів.

Коротка історична довідка про села Брацлавської громади

Новоселівка. Село, відоме з XIX ст. під назвою Мачуха (Мачеха), входило до Брацлавського повіту Подільської губернії. У 1932 р. перейменоване на Сталінку, а з 1962 р. — Новоселівка. Розташоване на мальовничому березі Ладижинського водосховища, що створює потенціал для рекреаційного розвитку.

Зяньківці. Історія села сягає XIX ст., коли воно входило до Брацлавського повіту Подільської губернії. Село розташоване поблизу Ладижинського водосховища, що надає можливості для розвитку рибальства та туризму.

- 1. Скрицьке.** Село з історією, що бере поч. у XIX ст. входило до складу Брацлавського повіту Подільської губернії. Розташоване в історико-етнографічному регіоні Поділля, що зберігає традиції та культурну спадщину регіону.
- 2. Грабовець.** Назва села походить від грабового лісу, що колись тут ріс. У XVIII ст. село належало поміщику Яловицькому, згодом — Брацлавському старості, а в 1780 році було подароване сенатору Михайлу Козловському. З 1875 р. входило до складу казни. Розташоване на гористій місцевості, прилягає до річки Південний Буг, що створює умови для розвитку сільського туризму та рекреації.
- 3. Забужжя.** Назва села походить від його розташування за річкою Південний Буг. У 1799 р. власниками села були брати Бенедикт і Міхал Корнельовські, які мали дерев'яний будинок із плодовим садом. У селі існували корчма, водяний млин та невелика школа, що свідчить про розвинену інфраструктуру того часу.
- 4. Вишківці.** Село розташоване поблизу Брацлава. З півдня на північ через село простягається "Турецький вал" — залишки оборонних споруд, що нагадують про давню історію регіону та можуть стати об'єктом туристичного інтересу.
- 5. Вовчок.** Історія села сягає XII ст. Назва, ймовірно, походить від "вовчих ям" — оборонних споруд у вигляді глибоких ровів. У різні періоди село входило до складу Брацлавського, Ольгопільського та Бершадського районів. Село має багату історичну спадщину, що може бути використана для розвитку культурного туризму.

Передумови для стратегічного розвитку

Таким чином, історичні передумови формують сьогоденний фундамент громади: дух самоврядування, міцні культурні та духовні традиції, стратегічне географічне розташування, високий людський потенціал, ідентичність, що сформувалася у

багатокультурному середовищі.

Про історію міста зараз мало хто говорить і більшість людей не знає, що Брацлав відігравав важливу роль в історії регіону, бо був столицею Брацлавського воєводства (лат. Braclavia Palatinatus) — однієї з найкрупніших територіальних одиниць держави. Подальші події, пов'язані з перебуванням Поділля у складі Російської Імперії та Радянського Союзу призвели до нівелювання унікальної самобутності міста. Це сталося через перепланування міста та знищення історичної забудови. Так, колишня воєводська столиця Брацлав, яку зображували усі поважні картографи на мапах Європи та Світу у XVI—XVII ст. нарівні з Кам'янцем, Києвом, Львовом сьогодні перебуває у статусі селища, як десятки невідомих містечок України.

1.2. Географічне розташування

Перші вибори до Брацлавської об'єднаної ТГ відбулись 29 жовтня 2017 р. на основі добровільного об'єднання Брацлавської селищної ради та Грабовецької і Марківської сільських рад, в рамках адміністративно-територіальної реформи, яка розпочалась у 2015 р. відповідно до Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад". 25 жовтня 2020 р., відповідно до розпорядження КМУ "Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Вінницької області", до складу Брацлавської селищної територіальної громади увійшли 7 сільських рад: Бугаківська, Вишківська, Вовчоцька, Гриненська, Зяньківська, Новоселівська та Скрицька.

Брацлавська селищна територіальна громада представлена 19 населеними пунктами: з адміністративним центром в смт Брацлав та селами Анциполівка, Бугаків, Вигнанка, Вишківці, Вовчок, Глинське, Грабовець, Гранітне, Гриненки, Довжок, Забужжя, Зяньківці, Монастирське, Новоселівка, Скрицьке, Сорокодуби, Шура та Яструбиха. Територія громади подана на рис. 1.

Рис. 1. Місце розташування селищної Брацлавської ТГ

Брацлавська селищна ТГ розташована у центральній частині Вінницької області. Площа Брацлавської ТГ — 260,4 км².

Адміністративний центр територіальної громади смт Брацлав розташований на відстані 313 км від м. Київ, 65 км від обласного центру м. Вінниця, 18,9 км від районного центру м. Тульчин. Відстань до найближчого міжнародного аеропорту "Гавришівка" складає 59 км, до міжнародного аеропорту "Бориспіль" — близько 340 км.

Територія Громади згідно з адміністративно-територіальним устроєм України входить до складу Тульчинського району Вінницької області.

Територія Громади межує:

- на півночі — з Немирівською міською територіальною громадою Вінницької області;
- на південному заході — з Тульчинською міською територіальною громадою Вінницької області;
- на сході — зі Шпиківською селищною територіальною громадою Вінницької області;
- на півдні — з Райгородською сільською територіальною громадою Вінницької області.

Таким чином, географічне розташування громади створює передумови для налагодження практик і реалізації проєктів у межах міжмуніципальної співпраці.

1.3. Природно-ресурсний потенціал

Територія Брацлавської селищної територіальної громади характеризується значним природним і рекреаційним потенціалом, сприятливими кліматичними умовами, різноманітними природними ресурсами та природно-заповідними територіями.

Клімат — помірно-континентальний з характерною м'якою зимою з нестійкими морозами, сухим літом, а також помірно вологими з поступовими перепадами температур весною та осінню. Кліматичні умови й ресурси є сприятливими для ведення сільського господарства, зокрема для вирощування зернових, овочів і фруктів. Сприятливий період для організації всіх видів відпочинку в теплу пору року триває 160—170 днів, у холодний період для організації зимових видів туризму і відпочинку триває від 45—50 днів. У липні-серпні умови сприятливі для проведення широкого комплексу кліматолікування. Середньорічна температура становить +9° С. Липень є найтеплішим місяцем року зі середньою температурою +22° С (можуть спостерігатися спекотні дні з температурою понад +30°С). Опади рівномірно розподіляються протягом року, середньорічна кількість опадів складає 550—650 мм.

Ландшафти та корисні копалини. Брацлавська ТГ характеризується різноманітними ландшафтами та наявністю корисних копалин.

Ландшафти:

- річка Південний Буг (громада розташована вздовж цієї річки, що створює мальовничі прибережні зони, сприятливі для відпочинку та туризму);
- Замкова гора, відома історична місцевість у Брацлаві, яка не лише має культурне значення, але й додає унікальності місцевому ландшафту;
- регіональний ландшафтний парк "Немирівське Побужжя" (частина цього парку розташована на території громади, що сприяє збереженню природних екосистем та біорізноманіття).

У межах Брацлавської громади виявлено запаси таких корисних копалин: граніт (використовується в будівництві та виробництві щебеню), суглинок (застосовується в цегельному виробництві та інших будівельних матеріалах), підземні води (забезпечують потреби населення в якійсій питній воді).

Земельні ресурси. Загальна площа земель громади становить 26,04 тис. га, з яких на землі рілля припадає 15,6 тис. га (60 % від загального обсягу земель у громаді) (табл. 1), пасовища — 0,8 тис. га, сіножаті — 143,1 га, багаторічні насадження — 162,5 га, ліси та інші лісовкриті площі — 4,2 тис. га, забудовані землі — 1469,17 га, особисті підсобні господарства — 2,0 тис. га, землі водного фонду — 781,03 га, болота — 48,6 га, інші землі — 799,6 га.

Показники	Площа, га	Структура, %
Загальна площа	26043,52	100,0
Землі сільськогосподарського призначення, у т. ч.:	16798,05	64,50
рілля	15623,36	59,99
багаторічні насадження	162,5	0,62
сіножаті	143,1	0,55
пасовища	869,09	3,34
Землі лісогосподарського призначення	4193,5	16,10
Особисті підсобні господарства	1953,57	7,50
Забудовані землі	1469,17	5,64
Землі болотного фонду	48,6	0,19
Землі водного фонду	781,03	3,00
Інші землі	799,6	3,07

Таблиця 1. Земельні ресурси Брацлавської селищної ТГ⁴

Землі лісогосподарського призначення займають значну частину території громади і є важливим структурним елементом навколишнього середовища. Це 16,8 тис. га або 16,1 % від загальної площі земельних ресурсів громади. Лісистість становить 3,3 %. У Брацлавській селищній територіальній громаді переважають дубові ліси з домішкою граба звичайного, липи серцелистої, в'яза голого та груші звичайної. Ці ліси є типовими для Поділля. Зокрема, у ботанічному заказнику "Брацлавська Дубина" зростають такі дубові ліси з домішкою граба та інших порід. У підліску зустрічаються ліщина, бруслина, свидина та шипшина. Трав'яний покрив багатий на види, серед яких підсніжник звичайний, лілія лісова та коручка чемерникоподібна, занесені до Червоної книги України.

Під час створення нових лісових культур у ТГ головною породою є дуб звичайний. Також висаджуються горіх чорний, гікорі гіркий, гікорі білий, берека лікарська, груша звичайна, черешня, модрина європейська та дугласія. Таким чином, лісовий покрив Брацлавської громади складається переважно з дубових та грабово-дубових лісів, характерних для Подільського регіону.

У межах громади знаходиться три об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ) місцевого значення — Брацлавська Дубина (лісовий заказник загальнодержавного значення, відомий також як "Марксова дубина"; дубовий ліс з домішкою граба, липи та інших порід, багатий на рідкісні види рослин і тварин), Брацлавська дача (лісовий заказник, відомий своєю багатою флорою та фауною, включаючи рідкісні види), Немирівське Побужжя (регіональний ландшафтний парк, який охоплює різноманітні природні комплекси, включаючи лісові масиви, річки та озера). Ці об'єкти сприяють збереженню біорізноманіття та екологічної рівноваги в регіоні.

Одночасно з цим громада має сприятливі кліматичні умови й, достатньо забезпечена водними, земельними та лісовими ресурсами, що створюють передумови для повноцінного розвитку екологічного та пізнавального туризму, природоохоронної діяльності. Розширення площі та кількості об'єктів ПЗФ сприятиме збереженню середовища та збільшить рекреаційну ємність до економічно суттєвих обсягів. Водночас збереження рекреаційного потенціалу громади на довгострокову перспективу потребує реалізації комплексу заходів, зокрема підвищення рівня лісистості території громади, посилення заходів охорони водних об'єктів від забруднення, утворення нових об'єктів ПЗФ тощо. Наявний значний потенціал для розміщення будинків і баз відпочинку, пансіонатів, створення додаткових рекреаційних зон, зокрема для food-туризму (виращування риби, раків тощо).

У Брацлавській громаді лісове господарство здійснюється через Державне підприємство "Тульчинське лісомисливське господарство" (ДП "Тульчинське ЛМГ"), яке є частиною Вінницького обласного управління лісового та мисливського господарства. Діяльність ДП "Тульчинське ЛМГ" має важливе значення для екологічної стабільності Брацлавської громади, забезпечуючи збереження та відновлення лісових ресурсів, а також підтримку біорізноманіття.

Екологічний стан.

На території Брацлавської селищної територіальної громади наявні проблеми охорони навколишнього природного середовища. Однією з екологічних проблем є забруднення повітряного басейну, управління відходами.

Забруднення атмосферного повітря відбувається у результаті викидів забруднюючих речовин від промислових підприємств, сільських господарств та автотранспорту. Хоча на території Брацлавської громади промисловість розвивається не так інтенсивно, як у більших містах, однак поблизу громади є підприємства, що займаються обробкою сільськогосподарської продукції, виробництвом будівельних матеріалів та іншими видами діяльності, які спричиняють викиди в атмосферу. Однією з основних причин забруднення атмосферного повітря є також застарілі технології та устаткування, на базі яких функціонують підприємства, які не в змозі забезпечити дотримання встановлених законодавством нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Крім того, значним забруднювачем атмосферного повітря залишається автотранспорт. У відпрацьованих газах автомобільних двигунів налічується біля 100 різних компонентів, більшість з яких токсичні. Найбільше обсягів викидів забруднюючих речовин припадає на території вздовж автомобільних доріг, а також значне забруднення атмосферного повітря відбувається в центральній частині м. Брацлава, оскільки на даній території спостерігається найбільше скупчення автомобілів і найбільш інтенсивний рух транспорту.

Великий обсяг викидів від автотранспорту пояснюється насамперед збільшенням кількості приватного автотранспорту, експлуатацією технічно-застарілого автомобільного парку, використанням палива низької якості, аварійним станом доріг.

1.5. Демографічні характеристики громади

Чисельність постійного населення Брацлавської селищної ТГ на 01.01.2024 р. складала 8147 осіб (табл. 2). Для громади характерний додатний приріст населення: за 2023—2024 рр. чисельність населення зросла на 139 осіб (0,14 %).

Зміни в кількості населення, що проживає на території громади, відбувалися у тому числі за рахунок ВПО, яких було зареєстровано 302 особи. У 2023—2024 рр. у міських поселеннях проживало 52 % населення від загальної чисельності, у сільських — 48 %. Для громади характерною є як достатньо

Таблиця 2. Структура та зміни населення Брацлавської селищної територіальної громади, 2023—2024 рр. ⁴

Показники	На 01.01.2023	На 01.01.2024
Чисельність населення, осіб	8008	8147
Кількість сільського населення, %	100	100
Кількість ВПО, які проживають в громаді, осіб		302
Загальна кількість зареєстрованих ВПО, осіб		302

Негативні зміни спостерігаються у природному відтворенні населення громади (скорочення за 2017—2020 рр. становило 115 осіб). Територіальна громада є привабливою для мігрантів, у т.ч. внутрішніх. До позитивних тенденцій відноситься збереження (та навіть незначний приріст — на 20 осіб або на 0,9 %) чисельності зайнятих і зниження рівня офіційного безробіття. Якщо у 2021 р. безробітних було 2323 особи, то у 2024 р. — 1673 осіб (на 28,0 % менше). На додаток, ця тенденція відбувається на тлі скорочення чисельності працездатного населення, хоча й нижчими темпами — на 13,6 % за проаналізований період.

У розрізі вікової структури громади населення працездатного віку (19—60 років) у 2024 р. складало 55,0 % (рис. 2), що на 1,0 в. п. менше, ніж у 2023 р. Структура населення громади також характеризується високими значеннями частки дітей і молоді — частка осіб до 6 років складає 3,1 %, а частка віком 6—18 років — 9,2 %.

Рис. 2. Вікова структура населення Брацлавської селищної ТГ, 2023—2024 рр.

⁴ Джерело: дані ОМС.

велика чисельність дітей, що позитивно в світлі збереження її демографічної стійкості, так і значна кількість пенсіонерів, що створює певний рівень навантаження на працездатне населення. Так, частка дітей у віці до 18 років у середньому по громаді складає 14,5 %. З іншого боку, частка пенсіонерів у громаді становить понад 40 % (коефіцієнт навантаження пенсіонерів на працездатне населення — 1,46). При тому, найменше відповідне навантаження характерне для адміністративного центру громади — у м. Брацлав (частка пенсіонерів у загальній чисельності населення становить 19 %).

Загальна чисельність працездатних у громаді налічує близько 3,7 тис. осіб, а їх частка до загальної чисельності населення становить 65,8 % (табл. 3). Однак, для низки населених пунктів громади частка працездатного населення є нижча (села Бугаків (34,3 %), Вигнанка (26,1 %), Грабовець (33,7 %), Гранітне (17,6 %), Новоселівка (25,9 %) і Яструбиха (28,0)).

Таблиця 3. Працездатне населення за населеними пунктами Брацлавської селищної ТГ, 01.01.2022 р.⁴

Населені пункти	Показники				
	Загальна чисельність населення, осіб	Чисельність працездатного населення, осіб	Частка працездатного населення, %	Частка дітей віком до 6 років	Частка дітей віком 7—17 років
смт Брацлав	5615	3693	65.8	5.56	9.69
с. Анциполівка	76	39	51.3	0.00	1.32
с. Бугаків	527	181	34.3	7.02	6.83
с. Вигнанка	23	6	26.1	13.04	26.09
с. Вишківці	426	237	55.6	3.52	5.40
с. Вовчок	722	409	56.6	3.46	11.50
с. Глинське	26	1	3.8	0.00	0.00
с. Грабовець	279	94	33.7	3.23	5.02
с. Гранітне	17	3	17.6	11.76	5.88
с. Гриненки	342	163	47.7	6.14	8.19
с. Довжок	153	74	48.4	3.27	3.27
с. Забужжя	163	72	44.2	0.61	3.68
с. Зяньківці	232	145	62.5	0.43	9.91
с. Монастирське	834	402	48.2	4.56	12.23
с. Новоселівка	286	74	25.9	3.85	4.90
с. Скрицьке	175	98	56.0	3.43	12.57
с. Сорокодуби	139	56	40.3	4.32	5.04
с. Шура	7	3	42.9	0.00	42.86
с. Яструбиха	25	7	28.0	12.00	16.00

4 Джерело: дані ОМС.

Ринок праці та робоча сила

Структура зайнятості населення значною мірою визначається кількістю людей залучених до тих, чи інших видів економічної діяльності (ВЕД) та галузей місцевої економіки. Відтак, закономірно, що провідними сферами зайнятості у Брацлавській громаді слугують сільське господарство, промисловість, агропромисловий комплекс та транспорт і зв'язок. Лише на ці види економічної діяльності припадає близько 65 % у загальній структурі зайнятості, що є свідченням зорієнтованості кон'юнктури ринку праці на обслуговування базових видів економічної діяльності.

Оскільки громада не відноситься до високо промислово розвинених, то значна частина населення зайнята у бюджетному секторі, а саме в державних і комунальних установах і організаціях, переважно бюджетної сфери. На їх частку припадає близько 15 % від загальної чисельності працюючого населення.

Особливостями Брацлавської ТГ є висока частка працездатного та сільського населення, високий рівень зовнішньої трудової міграції, прихованого безробіття, а також тіньової зайнятості, зокрема у секторах будівництва, ремонту, побутових послуг та ін. Водночас, пропозиція робочих місць також обмежена (головно стосується водіїв автотранспортних перевезень, продавців — касирів; робітників для галузі сільського господарства, обробки деревини), ринок праці громади має праценадлишкову кон'юнктуру. Це стримує місцевий економічний розвиток, оскільки не сприяє збереженню в громаді якісних трудових ресурсів.

1.5. Економічний аналіз та бюджет

Галузевий розподіл економіки Брацлавської селищної ТГ.

На території громади загалом функціонує 148 діючих суб'єктів господарювання, які сплачують податки до бюджету Брацлавської селищної ТГ, з них 38 (25,7 %) — фізичні особи-підприємці. Ділова активність населення громади знаходиться на помірному рівні. У розрахунку на 1 тис. осіб чисельність ФОП Брацлавської селищної територіальної громади становить 8 од. (для порівняння у Вінницькій області — 40,1 од.).

На території громади функціонує чотири підприємства промисловості з найбільшою чисельністю найманих працівників, а саме ТДВ “Брацлав” (машинобудування), ТОВ “Немирів КХП” (сільське господарство), ТОВ “Грабовецький гранкар'єр” (видобуток граніту) і ТОВ “УВК-Б”.

Серед платників податків у Брацлавській селищній ТГ у 2024 р. найбільша частка переважала у торгівлі (24,2 %), сільському господарстві та державному секторі (по 15,4 %) (рис. 3). Таким чином, негативним з позиції забезпечення високого рівня економічної стійкості та незалежності громади потрібно вважати переважання бюджетної сфери у формуванні робочих місць й забезпеченні значної частини оплати праці. Крім того, середньомісячна заробітна плата бюджетників є однією з найвищих з-поміж видів діяльності. Така ситуація, скоріше, негативно впливає на розвиток громади, оскільки наповнення бюджету здебільшого за рахунок установ бюджетної сфери свідчить про суттєве відставання економіко-господарського комплексу.

Відтак, у процесі вдосконалення системи управління розвитком громади варто приділити значні зусилля залученню інвестицій у переробну промисловість, а також у сфери будівництва. Значний потенціал розвитку має також діяльність у сфері обслуговування і сільське господарство.

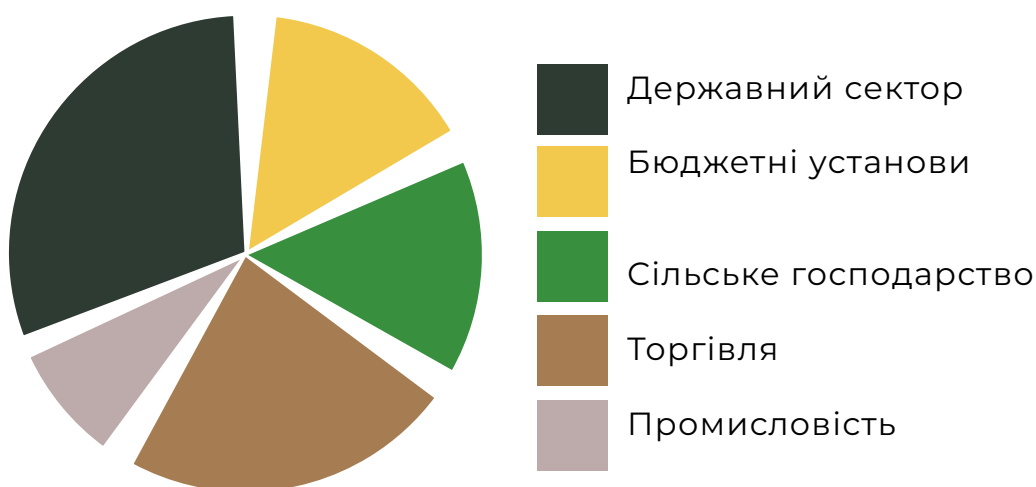

Рис. 3. Частка платників податків у Брацлавській селищній ТГ за галузями економіки, 2024 р.

Зовнішньоекономічна та інвестиційна діяльність

Найбільш сталою та успішною зовнішньоекономічною діяльністю вирізняється ТДВ "Брацлав" — єдине підприємство в Україні, яке займається науковими дослідженнями, розробкою і конструюванням, випуском, монтажем і сервісним обслуговуванням устаткування для виробництва молока. За час свого існування (підприємство засноване в 1979 р.) фахівцями компанії розроблено та впроваджено у виробництво широкий комплекс доїльних установок та обладнання для всіх технологій утримання корів. Нині ці технічні розробки широко використовуються не тільки на території України, а й далеко за її межами. Свідомством цього стало визнання ТДВ "Брацлав" основним розробником і виробником доїльних установок в Україні (Постанова Кабінету Міністрів України, 1992 р.). Продукція підприємства атестована відповідно до міжнародних стандартів якості ISO 9001:2000, має сертифікат відповідності і міжнародні нагороди, пройшла державні приймальні випробування, має високий ступінь уніфікації, забезпечує ефективне доїння корів для всіх технологій утримання: прив'язний, безприв'язному, в літніх таборах.

На Міжнародній виставці "Агро-2016" поблизу міста Аксу, що в Казахстані, завод здав в експлуатацію сучасний тваринницький комплекс. Міжнародного визнання підприємство досягло у 2006 р., пройшовши сертифікацію у трьох системах управління якістю. Ще тоді сертифікат ISO засвідчував, що система управління якістю щодо проектування і виробництва обладнання для тваринництва та надання послуг з його монтажу і сервісного обслуговування, що здійснює підприємство, відповідає міжнародному стандарту. Нині підприємство вже має сертифікат ISO 9001, виданий німецькою асоціацією якості та визнаний у 160 країнах.

ТДВ "Брацлав" постачає свою продукцію у понад 20 країн, зокрема в Німеччину, Польщу, Білорусь, Туніс. Має представництво у чотирьох країнах.

Підприємство успішно розробляє сучасні технологічні проекти будівництва нових ферм з використанням ефективних широкогабаритних швидкозбірних приміщень, прогресивного безприв'язно-боксового утримання корів. Доброю новиною стало те, що в Грузії проєкт його спеціалістів виборов тендер у німецької та голландської фірм. Було отримано дозвіл на проєктування згідно з європейськими нормами.

Фінансовий стан та бюджет громади

Основними джерелами формування доходів Брацлавської селищної територіальної громади у 2022—2024 рр. були податкові надходження (табл. 4). За 2022—2024 рр. обсяги податкових надходжень збільшилися на 1,5 раза, а у структурі доходів — на 7,2 в.п. Частка офіційних трансфертів у 2024 р. склала 36,2 % в загальній структурі доходів бюджету громади; у 2022—2023 р. — 44,6 % і 46,0 % відповідно.

Доходи	2022		2023		2024		2024/2022	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	%	в.п.
Податкові надходження	34599.66	49.8	40811.97	47.3	50501.11	57.0	145.9	7.2
Неподаткові надходження	2252.61	3.2	4105.01	4.8	4268.22	4.8	189.5	1.6
Доходи від операцій з капіталом	1600.98	2.4	1540.79	1.8	1608.45	1.8	100.5	-0.6
Цільові фонди			110.0	0.1	100.00	0.2		
Офіційні трансферти	30982.53	44.6	39741.85	46.0	32096.53	36.2	103.6	-8.4
Усього (без урахування трансфертів)	38453.25	55.4	46567.77	54.0	56477.78	63.8	146.9	8.4
Усього	69435.78	100.0	86309.62	100.0	88574.31	100.0	127.6	-

Таблиця 4 — Структура доходів бюджету Брацлавської селищної ТГ, 2022—2024 рр., тис. грн

На податкові надходження, як джерело формування доходів бюджету громади, у 2024 р. припало 57,0 %, а на неподаткові надходження — лише 4,8 %. При цьому, за 2021—2024 рр. значно збільшилися обсяги податкових надходжень. Якщо у 2022 р. показник становив 34,6 млн грн, то до 2024 р. він зріс до 50,5 млн грн.

Неподаткові надходження зросли майже у 2 рази (на близько 2,0 млн грн), однак у загальній структурі доходів вони залишаються незначними (3,2 % у 2022 р., 4,8 % у 2023—2024 рр.). Таким чином, подальше покращення системи формування дохідної частини бюджету громади значною мірою стосується розвитку місцевого бізнесу та збільшення внаслідок цього бази оподаткування, а також формування додаткових доходів громади з неподаткових джерел.

Своєю чергою, в структурі податкових надходжень до бюджету громади переважає податок на доходи фізичних осіб (33,6 млн грн в обсязі та 66,6 % у структурі в 2024 р.) (табл. 5). Вагомими для наповнення місцевого бюджету також є єдиний податок (7,8 млн грн і 15,6 % у загальній структурі податкових надходжень), орендна плата (3,7 млн грн і 7,3 %), і акцизний податок (1,7 млн грн і 3,3 %).

Таблиця 5 — Структура податкових надходжень Брацлавської селищної ТГ, 2022—2024 рр., тис. грн

Доходи	2022		2023		2024		2024/2022	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	%	в.п.
Разом	34599.66	100.0	40811.97	100.0	50501.11	100.0	145.9	0.0
Податок на доходи фізичних осіб	22818.47	65.9	27646.05	67.8	33640.64	66.6	147.4	0.7

Доходи	2022		2023		2024		2024/2022	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	%	в.п.
Податок на прибуток підприємств	-	-	3.19	0.01	0.01	0.01	-	-
Рентна плата	860.66	2.5	375.74	0.9	0.9	0.9	66.4	-1.4
Пальне	134.85	0.4	332.42	0.8	0.8	0.8	590.4	1.2
Акцизний податок	963.02	2.8	1178.96	2.9	2.9	2.9	173.0	0.5
Податок на нерухоме майно	502.99	1.5	508,86	1.2	1.2	1.2	130.2	-0.2
Земельний податок	808.39	2.3	1113.00	2.7	2.7	2.7	142.9	0.0
Орендна плата	3058.89	8.8	3617.17	8.9	8.9	8.9	120.4	-1.5
Єдиний податок	5391.42	15.6	5879.92	14.4	14.4	14.4	145.6	0.0
Інші податки та збори	60.97	0.2	156.66	0,4	0,4	0,4	790.2	

Структура податкових надходжень до бюджету громади у 2022–2024 роках за основними джерелами залишалася відносно сталою, незважаючи на загальне зростання їх обсягів на 45,9 %. Найбільше зростання зафіксовано за такими статтями: податок на доходи фізичних осіб (+47,4 %), податок на пальне (у майже 6 разів), земельний податок (+42,9 %), орендна плата (+20,4 %), акцизний податок (+73,0 %) і єдиний податок (+45,6 %). У структурі надходжень частка акцизного податку зросла з 2,8 % у 2022 р. до 3,3 % у 2024 р., податку на пальне — на 1,2 в.п., тоді як частка рентних платежів зменшилася на 1,4 в.п., податку на нерухоме майно — на 0,2 в.п., а орендної плати — на 1,5 в.п. Оцінка змін проводиться на основі доступних даних за основними податковими статтями бюджету громади.

У цілому структуру податкових надходжень до бюджету громади (з огляду на практики аналогічних за розмірами і рівнем соціально-економічного поступу громад Вінницької області) доцільно вважати оптимальною. Неподаткові надходження не створюють істотного впливу на формування доходів бюджету Брацлавської селищної територіальної громади. В їх структурі у 2024 р. переважали власні надходження бюджетних установ (78,9 %), а у 2023 р. — адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності (92,7 %) (табл. 6).

При тому, до позитивного слід віднести тенденцію до збільшення обсягів неподаткових надходжень. За 2022—2024 рр. показник збільшився на 89,5 %. Цього було досягнуто внаслідок зростання таких статей доходів бюджету, як адміністративні штрафи та інші санкції (у 3,5 раза), плата за надання інших адміністративних послуг (на 6,3 %), державне мито (у 3 рази), власні надходження бюджетних установ (у 5 разів). Варто зазначити, що, саме ці статті неподаткових надходжень до бюджету громади забезпечили приріст у структурі надходжень.

Таким чином, існує потенціал застосування більш проактивних і нестандартних практик у частині диверсифікації джерел та збільшення обсягів неподаткових надходжень до бюджетів громади; і зростання, таким

чином, ваги та ролі неподаткових надходжень при формуванні дохідної частини бюджету громади.

Таблиця 6 — Структура неподаткових надходжень Брацлавської селищної ТГ, 2022—2024 рр., тис. грн

Доходи	2022		2023		2024		2024/2022	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	%	в.п.
Разом	2252.6	100.0	841.6	100.0	4268.2	100.0	189.48	0.00
Доходи від власності та підприємницької діяльності	-1.42	-0.06	1.34	0.16	50.39	1.18	- 3 р.	1.24
Адміністративні штрафи та інші санкції	0.68	0.03	1.16	0.14	2.43	0.06	3,5 р.	0.03
Інші надходження					50.16	1.18		1.18
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	701.12	31.12	780.0	92.68	743.84	17.43	106.09	-13.70
Плата за надання адміністративних послуг	698.23	31.00	768.96	91.36	742.09	17.39	106.28	-13.61
Адміністративний збір за проведення державної реєстрації підприємців	28.36	1.26	12.11	1.44	27.24	0.64	96.05	-0.62
Плата за надання інших адміністративних послуг	16.72	0.74	19.24	2.29	16.40	0.38	98.10	-0.36
Адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно	652.41	28.96	737.61	87.64	697.54	16.34	106.92	-12.62
Надходження від орендної плати	0.51	0.02	0.51	0.06	0.51	0.01	100.00	-0.01
Державне мито	0.13	0.01	0.12	0.01	0.45	0.01	3 р.	0.01
Інші неподаткові надходження	20.46	0.91	60.30	7.16	105.13	2.46	5 р.	1.55
Власні надходження бюджетних установ	1532.46	68.03	0.00	0.00	3368.87	78.93	2 р.	10.90

У структурі офіційних трансфертів переважає освітня субвенція з державного бюджету (77,2 % у 2024 р.). Суттєвою є також базова дотація (10,9 %) (табл. 7). При тому, за 2022—2024 рр. загальні обсяги офіційних трансфертів скоротилися (на 3,3 %), що може свідчити про покращення бюджетної спроможності громади.

Загальний обсяг офіційних трансфертів у 2024 р. зменшився на 3,3 % порівняно з 2022 р. (на 1,0 млн грн). Базова дотація суттєво скоротилась, з 37,4 % у 2022 р. до 10,9 % у 2024 р. (зменшення у 3,5 раза), що може свідчити про зменшення базової підтримки з державного бюджету. Освітня субвенція залишається основним джерелом трансфертів у структурі доходів. У 2024 р. її частка зросла до 77,2 % (проти 62,6 % у 2022 р.), а сума — на 19,2 %. У 2024 р. з'явився новий вид дотації — додаткова дотація на здійснення повноважень ОМС на деокупованих територіях (2,7 млн грн, 9,3 %). Інші дотації з місцевого бюджету та субвенції для осіб з особливими освітніми потребами мають незначну частку в загальній структурі, однак остання у 2024 р. зросла в 4 рази порівняно з 2023 р.. Загалом, структура трансфертів змінюється в бік домінування освітньої субвенції та появи цільових дотацій, що може свідчити про переорієнтацію державної політики фінансової підтримки.

Таблиця 7 — Структура офіційних трансфертів Брацлавської селищної ТГ, 2022—2024 рр., тис. грн

Доходи	2022		2023		2024		2024/2022	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	%	в.п.
Разом	30506.7	100.0	39610.1	100.0	29491.7	100.0	96.7	
Базова дотація	11412.1	37.4	20709.5	52.3	3203.2	10.9	28.1	-0.3
Освітня субвенція з державного бюджету	19094.6	62.6	18900.6	47.7	22764.2	77.2	119.2	0.1
Додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень ОМС на деокупованих територіях	-	-	-	-	2741.2	9.3	-	-
Інші дотації з місцевого бюджету	334.4	1.1	52.7	0.1	-	-	-	-
Субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами	55.4	0.2	27.3	0.1	220.9	0.7	3 р.	0.0

Структура і характер видатків бюджету Брацлавської селищної територіальної громади свідчить про орієнтованість на соціальну підтримку на тлі обмеженості можливостей відносно проактивних видатків у частині економічного розвитку. Так, у 2024 р. (як і впродовж усього періоду 2022—2024 рр.) переважали видатки на освіту (60,3 %). Вагомими були також витрати на державне управління (14,0 %), охорону здоров'я (5,2 %), культуру і мистецтво та ЖКГ (4,7 % і 5,0 %). Протягом 2022—2024 рр. загальні видатки бюджету зросли на 24,2 млн грн або на 36,5 %. Приріст відбувся за всіма статтями витрат (табл. 8).

У структурі видатків бюджету Брацлавської селищної територіальної громади зменшилися витрати на державне управління (0,64 в. п.), освіту (3,12 в. п.), культуру й мистецтво (0,81 в. п.), ЖКГ (0,22 в. п.). Суттєво зросла частка у структурі витрат на охорону здоров'я (1,7 в. п.).

Однак, у видатках бюджету громади простежується й економічний характер їх спрямованості, зокрема збільшення (за 2022—2024 рр.) витрат на сільське, лісове, рибне господарство та мисливство (сума витрат зросла у 7 разів, а частка в структурі — на 1,65 в. п.), а також на транспорт і транспортну інфраструктуру та дорожнє господарство (відповідні показники зростання становили 5,8 раза і 0,64 в. п.).

Таблиця 8 — Структура видатків бюджету Брацлавської селищної ТГ, 2022—2024 рр., тис. грн

Доходи	2022		2023		2024		2024/2022	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	%	в.п.
Разом	66441.5	100.0	76816.6	100.00	90684.0	100.00	136.5	-
Державне управління	9715.6	14.62	10089.1	13.13	12680.7	13.98	130.5	-0.64
Освіта	42356.6	63.75	46245.5	60.20	54983.9	60.63	129.8	-3.12
Охорона здоров'я	2282.4	3.44	4878.9	6.35	4696.5	5.18	205.8	1.74
Соціальний захист та соціальне забезпечення	2339.3	3.52	3214.6	4.18	3438.3	3.79	147.0	0.27
Культура і мистецтво	3639.1	5.48	3947.6	5.14	4229.5	4.66	116.2	-0.81
Житлово-комунальне господарство	3460.9	5.21	3887.5	5.06	4521.3	4.99	130.6	-0.22
Сільське, лісове, рибне господарство та мисливство	228.3	0.34	1477.8	1.92	1809.3	2.00	7 р.	1.65
Транспорт та транспортна інфраструктура, дорожнє господарство			4.1	0.01	116.4	0.13		0.13

Доходи	2022		2023		2024		2024/2022	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	%	в.п.
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	100.0	0.15	1178.1	1.53	263.2	0.29	263.2	0.14
Громадський порядок та безпека	0.0	0.00	1178.1	1.53	263.2	0.29		0.29
Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури	128.3	0.19	295.6	0.38	753.6	0.83	5,8 р.	0.64

Ситуація з видатками бюджету Брацлавської селищної територіальної громади на загаль прогнозована, обумовлена станом місцевого економічного розвитку, відповідно, обмеженістю як джерел формування, так і обсягів доходів, та загальною соціально-економічною нестабільністю, характерною для регіонів і громад України в умовах повномасштабної війни. Відтак, чи не безальтернативним варіантом вважається застосування проактивної політики стимулювання розвитку малого місцевого бізнесу, у т. ч. за рахунок кращої реалізації інвестиційного потенціалу громади та розвитку дорожньо-транспортної, бізнес- і ринкової інфраструктури, створення нових виробничих та торговельних об'єктів.

Відтак, можна стверджувати про певну стабільність і сталість як обсягів, так і структури видатків бюджету Брацлавської селищної територіальної громади, у т. ч. в умовах війни. Однак, громада не має достатнього внутрішнього ресурсу для фінансування (інвестування) стратегічних проєктів місцевого економічного розвитку, особливо інфраструктурних, що робить її залежною від впровадження інструментів залучення зовнішніх ресурсів.

Фінансова спроможність

Фінансова спроможність Брацлавської селищної територіальної громади представлена у табл. 9. Практично за всіма показниками громада має нижчі значення, ніж в середньому за громадами Вінницької області. Лише дохідність земель у розрахунку на одного жителя приблизно відповідають середньому значенню цього показника. Критично низькими є капітальні видатки у розрахунку на одного жителя (361 грн у порівнянні з 1509 грн як середній показник по громадах області) — 61 позиція у рейтингу громад області.

У рейтингу громад Вінницької області Брацлавська селищна територіальна громада посідає нижчі позиції за низкою ключових фінансових показників. Зокрема, за обсягами надходжень до загального фонду громада займає 50 місце, а за рівнем видатків на одного жителя — 55 місце. Найбільш проблемною залишається позиція за показником місцевих податків і зборів — 62 місце в обласному рейтингу.

Таблиця 9 — Показники фінансової спроможності Брацлавської селищної ТГ, станом на IV кв. 2024 р.⁵

Показники	Брацлавська СТГ	Громади Вінницької області	Місце Брацлавської СТГ у рейтингу громад області
Надходження до загального фонду бюджету на 1 жителя, тис. грн	5,44	7,62	50
Дохідність земель (співвідношення плати за землю до території громади) на 1 жителя, грн	1,96	3,29	38
Місцеві податки та збори на 1 жителя, тис. грн	1,46	2,5	62
Фіскальна віддача території (співвідношення надходжень загального фонду до території громади) на 1 жителя, грн/км ²	20,81	25,5	26
Видатки на 1-го жителя, тис. грн	8,9	10,73	55
Капітальні видатки на 1-го жителя, грн	361	1509	61
Видатки на утримання апарату управління на 1 жителя, тис. грн	1,34	1,63	44

⁵ Джерело: Портал Decentralization. URL: <https://decentralization.gov.ua>.

1.6. Житлово-комунальне господарство, дорожня інфраструктура та екологія

Житлово-комунальне господарство

Управління комунальною власністю, житлово-комунальним господарством, енергозбереженням, транспортом, зв'язком та благоустроєм здійснюється спеціалізованою комісією селищної ради.

Основним підприємством, яке забезпечує комунальні послуги в громаді, є Брацлавський комбінат комунальних підприємств (БРАЦЛАВСЬКИЙ ККП). Його основна діяльність включає забір, очищення та постачання води.

Транспортна інфраструктура і зв'язок

На території громади відсутні залізничні сполучення, найближча залізнична станція знаходиться на відстані 21 км (м. Немирів), найближчий великий залізничний вузол — Вінниця (станція), розташований на відстані 65 км від смт Брацлава.

Через смт Брацлав проходить дорога регіонального значення Р-08, починається у Немирові, перетинається з міжнародним автошляхом М12 Е50 і регіональним Р36, проходить через Брацлав, Тульчин і Томашпіль, закінчується у Ямполі на державному кордоні України з Республікою Молдова.

Знижує інвестиційну привабливість громади низька якість дорожнього покриття у сільських населених пунктах. При тому, на території громади наявні чисельні архітектурні пам'ятки національного та місцевого значення, що формує потенціал для розвитку внутрішнього туризму.

1.7. Соціальна інфраструктура: освіта, культура, спорт, соціальний захист, медицина

Адміністративні послуги

Населення громади не отримує якісні й доступні адміністративні послуги, оскільки у громаді відсутній Центр надання адміністративних послуг. За результатами опитування встановлено, що найвищий рівень незадоволення якістю адміністративних послуг спостерігається серед населення віком 25—35 і 36—45 років (10,9 % і 9,4 % відповідно). Лише 11 % населення у найвищій мірі задоволені якістю отриманих адміністративних послуг.

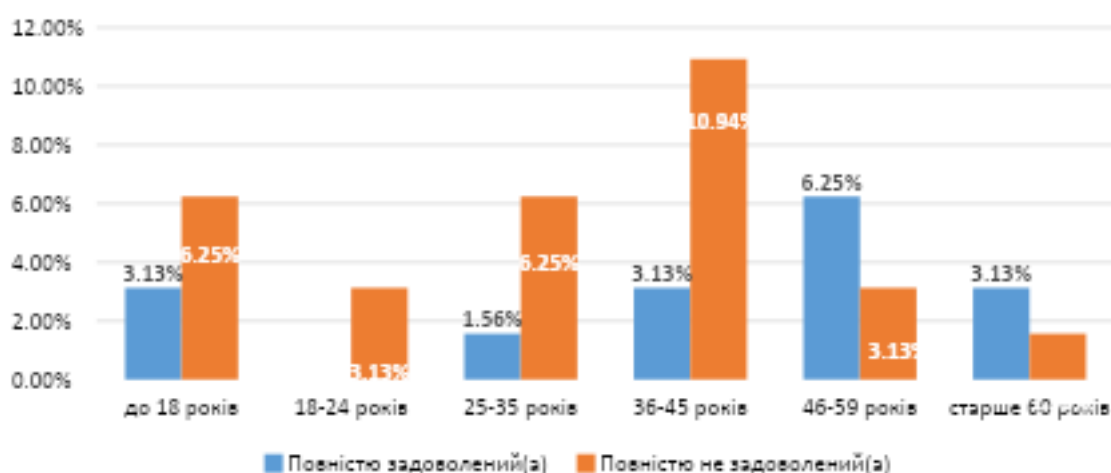

Рис. 4. Рівень задоволення якістю адміністративними послугами в Брацлавській громаді у розрізі вікових груп, 2025 р.

Мережа закладів освіти

На території Брацлавської територіальної громади станом на 2024 р. функціонує ліцей та його філія, 5 гімназій, 1 спеціалізована школа I—III ступенів та 4 заклади дошкільної освіти. З вересня 2021 р. почала функціонувати мистецька школа, в якій навчається 68 дітей.

Заклади освіти громади мають потребу в кадрах (вчитель англійської мови, хімії, фізики, практичний психолог, соціальний педагог). В окремих закладах освіти частка педагогів пенсійного віку сягає 15—20 %, що, з одного боку, є показником наявності досвідчених вчителів, які забезпечують високу ефективність освітнього процесу, з іншого боку, може з часом призвести до ускладнення кадрової ситуації.

Станом на вересень 2024 р. у Брацлавській селищній територіальній громаді освітні послуги в сфері дошкільної освіти надають 5 закладів дошкільної освіти (табл. 10), які відвідує 433 дитини. Відсоток охоплення дітей дошкільними закладами в громаді складає 88,9 % від кількості дітей віком від 3 до 6 років.

Таблиця 10 — Заклади освіти Брацлавської селищної громади, 2024 р.

Назва та місце розміщення	Рік побудови/капремону	Проектна потужність	Наповненість, діти
Брацлавський ЗДО "Ромашка"	1986	160	140
Дитсадок в с Монастирське	2017	20	-
Бугаківський ЗДО "Віночок"	1985**	26	17
Вовчоцький ЗДО "Дзвіночок"	2007	20	17
Вишковецький ЗДО"Сонечко"	2016**	20	13
Брацлавський ліцей №1	1906	500	348
Монастирська філія Брацлавського ліцею №1	1909	95	59
Бугаківська гімназія	1970	125	79
Вишковецька гімназія	2006	120	0
Вовчоцька гімназія	2007	108	73
Зяньковецька гімназія	1938	250	25
Новоселівська гімназія	1912	120	25
КЗ "Брацлавський спортивний ліцей Вінницької обласної ради" *	2015 (капремонт)	350	324

* фінансується з обласного бюджету
 **переведено у приміщення ЗЗСО

Середня наповнюваність загальноосвітніх навчальних закладів Брацлавської громади учнями становить близько 57 % від їх проектної потужності. Найкраще співвідношення за цими характеристиками спостерігається в КЗ "Брацлавський спортивний ліцей Вінницької обласної ради" (93 %), Брацлавському ліцею №1 (70 %), Вовчоцькій гімназії (68 %). Найменше — у Зяньковецькій гімназії (10 %) та Новоселівській гімназій (21 %). Недостатня наповнюваність загальноосвітніх навчальних закладів громади учнями перекладається на високу вартість їх утримання. У середньому вона складає 49 тис. грн на одного учня.

Освітня мережа Брацлавської громади здатна забезпечити базовий рівень дошкільної, шкільної та позашкільної освіти.

Водночас основною проблемою є недостатня кількість дітей у навчальних закладах окремих населених пунктів. Такий стан речей викликаний негативним демографічним приростом і високим рівнем міграції.

Закладів вищої освіти на території громади немає.

Соціальний захист та соціальна вразливість населення

КУ "Центр надання соціальних послуг" Брацлавської селищної ради поділяється на два структурні підрозділи:

1. Відділення соціальної допомоги вдома — на обслуговуванні якого перебуває 109 осіб, яких обслуговують 14 соціальних робітників.
2. Відділення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю — фахівці цього відділення надають соціальні послуги особам та сім'ям, які перебувають в складних життєвих обставинах, за місцем проживання.

Охорона здоров'я

Медична мережа Брацлавської громади представлена КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги" Брацлавської селищної ради, до складу якого входять: амбулаторія загальної практики сімейної медицини та 11 фельдшерських пунктів і КНП "Медичний Центр Брацлавської селищної ради".

Таблиця 11 — Мережа закладів охорони здоров'я на території громади

Підрозділи КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги" Брацлавської селищної ради
Брацлавська амбулаторія загальної практики сімейної медицини
Фельдшерський пункт с. Бугаків
Фельдшерський пункт с. Вовчок
Фельдшерський пункт с. Вишківці
Фельдшерський пункт с. Монастирське
Фельдшерський пункт с. Довжок
Фельдшерський пункт с. Гриненки
Фельдшерський пункт с. Грабівці (Сорокодуби)
Фельдшерський пункт с. Зянківці (Анциполівка)
Фельдшерський пункт с. Забужжя
Фельдшерський пункт с. Скрицьке

Мережа фельдшерських пунктів громади є досить розгалуженою. Проблемне питання громади — відсутність повноцінного вторинного рівня медицини. За медичними послугами повноцінного вторинного і третинного рівня жителі громади звертаються або самотійно, або за направленням сімейного лікаря до лікарень міст Немирова, Тульчина, Вінниці.

На території громади функціонує Брацлавський психоневрологічний будинок-інтернат — стаціонарна соціально-медична установа, створена з метою забезпечення постійного проживання громадян з психоневрологічними захворюваннями, які потребують постійного стороннього догляду, побутового і медичного обслуговування. Основним завданням інтернату є забезпечення прав та інтересів підопічних, створення належних умов для проживання/перебування, соціально-побутового обслуговування, денної зайнятості, надання медичної допомоги підопічним, надання соціальних послуг, проведення комплексу реабілітаційних заходів відповідно до ІПР. Заклад розрахований на 205 ліжок.

У закладі працює 114 осіб обслуговуючого персоналу, з них 4 лікарі, 11 медичних сестер, 56 молодших медичних сестер.

Культура, туризм, туристичні маршрути та креативна економіка

Мережа закладів культури Брацлавської громади представлена Комунальним закладом "Центр культури та дозвілля Брацлавської селищної ради", до складу якого входять 2 філії та 8 сільських Будинків культури, а також Комунальним закладом "Брацлавська публічна бібліотека" Брацлавської селищної ради, до складу якої входять 2 філії та 6 сільських бібліотек.

Приміщення будинків культури вміщують від 95 до 400 відвідувачів. Більшість заходів, які у них проводяться, це вечори відпочинку, концерти та вибори. Мережа закладів культури Брацлавської громади передбачає такі об'єкти: комунальний заклад "Центр культури та дозвілля Брацлавської селищної ради", філія с. Монастирське, філія с. Грабовець, Бугаківський сільський будинок культури, Забужанський сільський клуб-бібліотека, Вишковецький, Вовчоцький, Новоселівський, Скрицький, Гриненський і Зяньковецький сільські будинки культури.

Мережа бібліотечних закладів Брацлавської громади — це КЗ "Брацлавська публічна бібліотека" Брацлавської селищної ради (9,5 тис. відвідувачів за рік), філія Монастирської бібліотеки (1,4 тис.), філія Грабовецької бібліотеки (1,3 тис.), Вовчоцька (1,7 тис.), Гриненська (0,9 тис.), Бугаківська (1,3 тис.), Зяньковецька (1,8 тис.), Вишковецька (2,3 тис.), Новоселівська сільські бібліотеки (1,9 тис.).

Внутрішньо переміщені особи

З початку повномасштабного вторгнення у громаду прибуло понад 400 осіб ВПО. У зв'язку з недостатньою забезпеченістю житлом та працевлаштуванням більша частина тимчасово переміщених осіб виїхала. На даний час у громаді проживає 300 ВПО.

Усі діти зі статусом ВПО охоплені навчанням у закладах освіти Брацлавської селищної територіальної громади, перебувають на обліку в Службі у справах дітей і користуються всіма належними їм пільгами відповідно до чинного законодавства. Також затверджено і реалізуються місцеві програми, створено інституцію, які стосуються соціальної підтримки ВПО.

Розвиток громадянського суспільства та волонтерського руху

Волонтерський рух серед жителів громади розпочався з початком АТО/ООС і набрав масового характеру з 25 лютого 2022 р. — початку повномасштабної війни РФ проти України. У найважчий для нашої країни час люди згуртувалися і всіма силами підтримували ЗСУ і ВПО. Фактично кожного тижня до місць дислокації наших захисників вирушали буси з продуктами харчування, засобами гігієни, маскувальними сітками, окопними свічками, пічками-буржуйками, генераторами та іншими речами першої потреби.

На даний час волонтерська робота більше спрямована на збір благодійних внесків для придбання технічних засобів (РЕБ, Старлінк, зарядні станції), необхідних українським бійцям на передовій, закупівлі запчастин до дронів і пікапів та оплати ремонтних робіт. Колективи закладів освіти виготовляють маскувальні сітки, діти малюють патріотичні листівки та пишуть щирі вітальні листи. В громаді проводяться благодійні акції та концерти зі збору коштів для ЗСУ.

Проведено оцінку громадської думки щодо рівня комфорту проживання, екологічної ситуації та інших аспектів якості життя у громаді. Результати представлено на рисунку 5. Значна частина респондентів вважає, що у молоді є бажання залишити громаду.

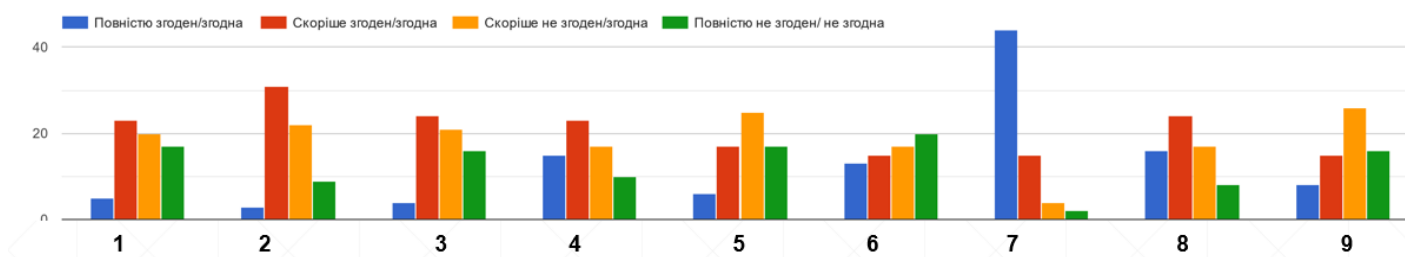

Рис. 5. Якість життя та рівень комфорту жителів Брацлавської ТГ, 2025 р.

Примітка: 1 — У моєму населеному пункті достатні можливості для відпочинку та дозвілля; 2 — Мій населений пункт можна назвати чистим; 3 — Мій населений пункт є доступним для маломобільних людей; 4 — У моєму населеному пункті достатньо зелених зон, парків, скверів; 5 — Органи місцевого самоврядування громади працюють ефективно; 6 — жителі громади мають можливість бути залученими до прийняття рішень місцевих органів влади; 7 — Молодь хоче поїхати з громади; 8 — Громада має (наявну чи потенційну) туристичну привабливість; 9 — У моїй громаді є сприятливі умови для започаткування і ведення бізнесу.

1.8. Безпека

Освітлення вулиць

У селищі Брацлав освітленням забезпечено всі вулиці. З 19 сіл громади вуличним освітленням забезпечено 7 (Брацлав, Вовчок, Грабовець, Довжок, Зяньківці, Монастирське, Сорокодуби) не забезпечено 12 (села Бугаків, Новоселівка, Вишківці, Вигнанка, Забужжя, Скрицьке, Шура, Анциполівка, Глинське, Гранітне, Гриненки, Яструбиха) у зв'язку з відсутністю коштів.

Система оповіщення

На території Брацлавської селищної територіальної громади розгорнута та функціонує локальна система оповіщення. В населених пунктах в місцях скупчення населення встановлені гучномовці. Решта населення в громаді сповіщається через інтернет ресурси, соціальні мережі, мобільні застосунки.

Укриття

На території Брацлавської селищної ТГ обладнано найпростіші та протирадіаційні укриття, 2 пункти незламності, розташовані в комерційній будівлі та навчальному закладі.

Домашнє насильство

Функції із надання особам, які постраждали від домашнього насильства, та особам, які постраждали від насильства за ознакою статі, вичерпної інформації про їхні права та можливість отримання допомоги покладено на КУ "Центр надання соціальних послуг Брацлавської селищної ради".

При управлінні працюють: мобільна бригада соціально-психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі (надання екстреної допомоги, кризове втручання) та міська телефонна лінія інформаційної підтримки. Також, визначено перелік персонально-відповідальних осіб щодо заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству за ознакою статі Брацлавської селищної ради.

1.9. Статус та бренд громади

Територіальна громада має власну символіку — герб та прапор тощо, які відображають історичні, культурні, духовні особливості та традиції Територіальної громади.

Брацлавська територіальна громада активно працює над формуванням та просуванням свого бренду. Планується розробити візуальний стиль, логотип та слоган, які відображатимуть унікальні особливості та потенціал громади. Ці елементи допоможуть сформувати позитивний імідж та сприятимуть залученню інвесторів, туристів і нових жителів.

Зокрема за результатами опитування у січні 2025 р. на запитання "Що є "родзинкою" вашої громади? Перелічіть, будь ласка, те, що є особливим або чим ви пишаєтесь", більшість жителів зазначили, що це (1) природа та географічне розташування (річка Південний Буг, ліси, мальовничі краєвиди); (2) історична та культурна спадщина (Замкова гора, костел, єврейське поховання, історичні будівлі та пам'ятки); (3) освіта та медицина (спортивний ліцей, бібліотека, медичний центр).

2 СИЛЬНІ ТА СЛАБКІ СТОРОНИ, ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ, ПЕРЕВАГИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ БРАЦЛАВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1. Аналіз сильних і слабких сторін громади, можливостей і загроз.

На основі результатів аналізу ключових тенденцій і проблемних аспектів соціально-економічного розвитку Брацлавської селищної територіальної громади, оцінювання наявного природно-ресурсного, виробничого, інвестиційно-інноваційного, фінансового, людського та іншого потенціалу визначено сильні та слабкі сторони (внутрішні чинники) та можливості та загрози (зовнішні впливи) (табл. 12).

Таблиця 12 — SWOT-аналіз Брацлавської селищної ТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
Наявність вільних земельних ділянок для ведення бізнесу, будівництва.	Відсутність ЦНАПу.
Наявність покладів корисних копалин (граніт, щебінь, пісок).	Відсутність інвестиційного паспорта в громаді.
Наявність рекреаційного потенціалу території, особливо акваторії Південного Бугу, низьке екологічне навантаження.	Дефіцит кадрів у всіх галузях економіки (особливо в дошкільній освіті).
Унікальна історико-культурна спадщина “Першої столиці Східного Поділля” — архітектурні пам’ятки XVIII–XIX ст., зокрема комплекс млинів Солітермана, Замкова Гора, костел, церква та пивоварня.	Негативна демографічна ситуація (зменшення кількості населення, старіння, відтік молоді до великих міст і за кордон).
Наявність висококваліфікованих працівників в закладах середньої та дошкільної освіти; інклюзивність в освітній сфері.	Незадовільність транспортної інфраструктури (транспортне сполучення між селами громади (дороги, комунікації), зупинки, вуличне освітлення).
Громадські організації та національні товариства, котрі долучаються до розвитку громади; грантова активність.	Нестача мереж водопостачання по селах, низька якість води.
Вигідне географічне розташування на автошляху Р08 (сполучення з Молдовою), на відстані 27 кілометрів від європейського транспортного коридору Е50.	Відсутність достатньої кількості сучасних і облаштованих громадських просторів, у т. ч. дитячих та спортивних майданчиків, паркових зон, пляжів.

Сильні сторони	Слабкі сторони
Наявність міжмуніципальної співпраці.	Неякісні медичні послуги в сільській місцевості, нестача кваліфікованого медичного персоналу; відсутність вторинного рівня медицини.
Наявність унікального підприємства "ТДВ "Брацлав" (розробка, впровадження і супровід комплексних рішень у сфері тваринництва і сільського господарства — машинобудування).	Недосконала система збору і вивезення побутових відходів, стихійні сміттєзвалища; відсутність системи сортування сміття.
Наявність водосховища та інших водних ресурсів.	Неефективна муніципальна система обліку статистичних даних.
Бібліотеки як цифрові хаби (програма Дія) та культурні осередки.	Відсутність спортивної інфраструктури для дорослих, молоді та дітей.
	Відсутність комплексного просторового плану розвитку ТГ.
	Недостатній рівень бюджетного забезпечення громади, що обмежує інвестиційну та соціальну активність.
Можливості	Загрози
Участь у міжнародно-технічних проєктах і державних програмах з метою розбудови інфраструктури і розвитку ТГ.	Посилення психологічної напруги внаслідок політичної кризи та війни.
Використання потенціалу зростання популярності туризму в Україні та країнах ЄС для розвитку мікро-, малого і середнього бізнесу у сфері обслуговування.	Значний відтік капіталу з України, різке зменшення ліквідності місцевих грошових ринків; невпевненість західного бізнесу у безпеці своїх інвестицій в Україні, особливо в умовах затяжних військових дій
Впровадження реформ в державі, які сприятимуть зростанню зацікавленості інвесторів до України.	Інфляційні процеси, що характеризуються зниженням купівельної спроможності населення, транспортування, сировини, низький рівень платоспроможності населення.
Включення туристичних дестинацій Брацлавської ТГ до загальноєвропейських туристичних маршрутів.	Обмежений доступ до фінансових ресурсів (зокрема, кредитних) для суб'єктів господарювання, зокрема малого і середнього бізнесу.
Зменшення кредитних ставок на кредити для бізнесу і споживчих цілей.	Делегування на рівень місцевого самоврядування державних фінансових зобов'язань щодо забезпечення соціальних стандартів без надання належного матеріально-фінансового підґрунтя.

Можливості	Загрози
Зростання бюджетної самостійності громади.	Посилення вимог для отримання різних видів державної допомоги призведе до збільшення кількості осіб / сімей, які перебуватимуть у складних життєвих обставинах через бідність, що своєю чергою збільшить навантаження на надавачів соціальних послуг в громаді.
Підтримка молодіжних ініціатив через грантові програми.	Загроза втрати історичних, архітектурних культурних об'єктів через нестачу фінансування на реставраційні роботи.
Створення сприятливих умов для надання якісних освітніх послуг у дошкільних, позашкільних закладах та закладах загальної середньої освіти.	Пандемія нових штамів вірусів.
Членство України в ЄС; відкриття доступу до коштів структурних й інвестиційних фондів ЄС як для країни-кандидата на членство у ЄС та у контексті післявоєнного відновлення України; міжнародні грантові та донорські програми.	Демографічні проблеми, старіння нації, масштабна міграційна криза.
Транскордонне співробітництво, встановлення і поглиблення економічних, соціальних, екологічних, культурних та інших відносин із сусідніми територіальними громадами, державами.	Поразка України у війні з РФ, погіршення суспільно-політичних умов.
Державна політика зміцнення енергетичної безпеки, зокрема через розвиток альтернативної енергетики.	
Розробка інвестиційних проєктів, участь у міжнародних та Всеукраїнських проєктах розвитку територіальних громад.	
Перемога України у війні проти РФ та стабілізація соціально-економічної ситуації.	

2.2. Характеристика порівняльних переваг, викликів і ризиків перспективного розвитку громади

Результати SWOT-аналізу дозволяють ідентифікувати взаємозв'язки між внутрішніми сильними та слабкими сторонами, а також зовнішніми можливостями та загрозами, які мають стратегічне значення для Брацлавської селищної територіальної громади.

Порівняльні переваги (які виникають у межах матриці зв'язків між внутрішніми сильними сторонами та зовнішніми можливостями, утворюють фактори, які забезпечують вагомий поштовх для соціально-економічного поступу громади).

Брацлавська ТГ володіє унікальними конкурентними перевагами, що поєднують вигідне географічне розташування, природні ресурси, історико-культурну спадщину та активний розвиток бізнесового й громадського середовища.

Стратегічне положення на автошляху Р08, що з'єднує Україну з Молдовою, а також близькість до європейського транспортного коридору Е50 створюють сприятливі умови для логістики, торгівлі та залучення інвестицій. Наявність вільних земельних ділянок і покладів корисних копалин (граніт, щебінь, пісок) відкриває можливості для розвитку будівельної та промислової сфер. Громада має значний туристичний потенціал завдяки унікальній історико-культурній спадщині — від архітектурних пам'яток, таких як римо-католицький костел Матері Божої (1743 р.), церква Святого Миколая (1837 р.), водяні млини Солітермана (1903 р.), до природних об'єктів, зокрема акваторії Південного Бугу. Це створює можливості для розвитку туризму, зокрема зеленого, культурно-пізнавального та водного, а також включення громади до європейських туристичних маршрутів.

Економічний потенціал громади підсилюється наявністю унікального підприємства "ТДВ "Брацлав", що спеціалізується на машинобудуванні у сфері тваринництва. Розвиток міжмуніципальної співпраці, залучення інвестиційних проєктів і міжнародних грантів сприяє модернізації громади та розвитку малого й середнього бізнесу.

Активна громадська діяльність, мультикультурність та потужний освітній потенціал створюють сприятливе середовище для розвитку людського капіталу. Висококваліфіковані освітяни, інклюзивність у навчанні та цифровізація бібліотек як культурних і освітніх центрів сприяють розвитку сучасного освітнього простору.

Додаткові можливості відкриваються завдяки участі громади в міжнародних та державних програмах, транскордонному співробітництву, висхідній

бюджетній самостійності та доступу до фондів ЄС. Розвиток альтернативної енергетики, підтримка молодіжних ініціатив і покращення умов для бізнесу сприятимуть подальшому зміцненню економічної та соціальної стабільності громади.

Виклики (визначені в результаті аналізу зв'язків між слабкими сторонами та можливостями громади, які дозволяють знизити її вразливість через використання відповідних нагод).

Брацлавська ТГ стикається з низкою викликів, пов'язаних із необхідністю розбудови інфраструктури, кадровим дефіцитом та соціально-економічними проблемами. Відсутність комплексного просторового плану розвитку та неефективна муніципальна система обліку статистичних даних ускладнюють стратегічне планування та залучення інвестицій. Попри можливість участі в міжнародно-технічних проєктах і державних програмах, відсутність інвестиційного паспорта та недостатній рівень розвиненості місцевого бізнес-середовища можуть стримувати залучення зовнішніх ресурсів і потенційних інвесторів.

Негативна демографічна ситуація, зокрема старіння населення та відтік молоді, загострює кадровий дефіцит, особливо у сфері освіти та медицини. Відсутність достатньої кількості освітніх і спортивних просторів, а також низький рівень підтримки молодіжних ініціатив можуть посилити цю проблему, незважаючи на можливість залучення грантових програм. Недостатньо якісні медичні послуги в сільській місцевості, зокрема відсутність вторинного рівня медицини та кваліфікованого персоналу, можуть погіршити рівень життя населення.

Слабкий розвиток транспортної та інженерної інфраструктури, включаючи незадовільний стан доріг, нестачу мереж водопостачання, погану якість води, відсутність вуличного освітлення, ускладнює мобільність населення та підвищує витрати на життєзабезпечення громади. Водночас участь у транскордонному співробітництві та державна політика розвитку енергетичної безпеки створюють можливості для модернізації комунальної інфраструктури та переходу до альтернативних джерел енергії.

Неефективна система збору і вивезення сміття, стихійні сміттєзвалища та відсутність сортування відходів загрожують екологічному стану громади. Попри це, міжнародні екологічні проєкти та державні ініціативи можуть сприяти розвитку сучасних систем управління відходами.

Розвиток туризму та включення громади до загальноєвропейських туристичних маршрутів дають шанс стимулювати мікро-, малий та середній бізнес у сфері обслуговування. Однак без якісних громадських просторів, сучасної туристичної інфраструктури та належного позиціювання туристичних локацій громада ризикує не скористатися цим потенціалом. Таким чином, основними викликами Брацлавської громади є необхідність подолання інфраструктурної відсталості, збереження людського капіталу, залучення інвестицій та підвищення рівня життя населення через ефективне

використання доступних можливостей розвитку.

Ризики (які виникають у межах матриці зв'язків між внутрішніми слабкими сторонами та зовнішніми загрозами, відповідно, формують чинники та умови, які слугуватимуть критичними перешкодами на шляху соціально-економічного розвитку громади, досягнення мети, стратегічних і операційних цілей цієї Стратегії).

Наявні демографічні проблеми та значний відтік молоді в умовах загальної міграційної кризи можуть призвести до поглиблення кадрового дефіциту в усіх сферах економіки, особливо в освіті та медицині. Це ускладнить доступність і якість соціальних послуг, що своєю чергою сприятиме подальшому скороченню населення громади.

Загроза значного відтоку капіталу з України та низька платоспроможність населення через інфляційні процеси можуть нівелювати можливість розвитку малого і середнього бізнесу в громаді. Обмежений доступ до фінансових ресурсів, особливо кредитних, разом із низькою інвестиційною привабливістю громади через нестачу інвестиційного паспорта та поганий стан транспортної інфраструктури, можуть стати критичною перешкодою на шляху економічного розвитку громади.

Делегування фінансових зобов'язань держави без належного фінансування може призвести до погіршення якості медичних та соціальних послуг, а також до зростання кількості сімей у складних життєвих обставинах. Це, своєю чергою, збільшить навантаження на місцеву владу та соціальну сферу громади.

Ризик втрати історичних, архітектурних і культурних об'єктів через нестачу фінансування на їхню реставрацію може перешкодити включенню громади до загальноєвропейських туристичних маршрутів. Це загрожує втратою можливостей для розвитку туристичного бізнесу та залучення додаткових інвестицій у сферу обслуговування.

Відсутність комплексного просторового плану розвитку громади та недосконала система обліку статистичних даних у поєднанні з політичною нестабільністю та військовими ризиками можуть негативно вплинути на залучення міжнародних грантів та інвестицій. Нестабільність зовнішнього середовища зменшує шанси громади на реалізацію міжнародних та державних програм з розбудови інфраструктури.

Слабка транспортна та інженерна інфраструктура, зокрема нестача мереж водопостачання та незадовільний стан доріг, у разі подальшого погіршення економічної ситуації в країні можуть не отримати належного фінансування, що ускладнить соціально-економічний розвиток громади.

Загроза нових пандемій та відсутність достатньої кількості кваліфікованого медичного персоналу в сільській місцевості можуть ускладнити реагування на потенційні виклики у сфері охорони здоров'я, що поставить під загрозу життя і здоров'я населення громади.

Поразка України у війні або суттєве погіршення суспільно-політичних умов можуть повністю перекреслити стратегічні цілі розвитку громади, призвести до втрати міжнародної підтримки та зруйнувати наявні економічні та соціальні зв'язки.

Основний виклик відновлення громади

Основним викликом для відновлення Брацлавської селищної ТГ є продовження або тимчасове призупинення російської воєнної агресії, подальші руйнування і відсутність фінансових ресурсів на відновлення, а також можливі зміни у локалізації воєнних дій. Це обумовлює невизначеність, яка ускладнює стратегічне планування, потребує адаптивного управління ресурсами та підвищеної проєктної спроможності громади, зокрема для залучення зовнішніх джерел фінансування на відновлення інфраструктури та підтримку населення.

3 СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Розвиток Брацлавської селищної територіальної громади обумовлений численними внутрішніми та зовнішніми чинниками, які безпосередньо впливають на соціально-економічну та інституційну ситуацію в ТГ. Прогнозування змін у цих факторах дозволяє окреслити основні напрямки розвитку громади на перспективу, що сприяє формуванню базових принципів стратегічного планування.

Згідно з проведеним аналізом, виділено три основні сценарії розвитку Брацлавської ТГ. Оцінка ймовірності реалізації кожного з цих варіантів стане основою для вибору оптимальної моделі економічного розвитку ТГ, враховуючи об'єктивні фактори та динаміку внутрішнього і зовнішнього середовища. Після визначення моделі формуються стратегічні та оперативні цілі розвитку, спрямовані на забезпечення стабільного, сталого та збалансованого соціально-економічного прогресу.

Серед основних зовнішніх факторів, що впливатимуть на розвиток громади в короткостроковій перспективі, можна виділити наслідки повномасштабної війни, міжрегіональні та міжнародні міграційні процеси, активність міжнародних партнерів у фінансуванні повоєнної відбудови України, а також розвиток підприємницького сектора, зокрема у Вінницькій області. Додатково, важливими є соціально-економічні та суспільно-політичні обставини в Україні, інтеграційні процеси з ЄС, обсяги фінансової допомоги, що надходить у межах міжнародних технічних програм. Значну роль відіграють також регіональні тенденції в соціально-економічному розвитку Вінниччини, внутрішньорегіональні процеси та вплив національних реформ. До основних внутрішніх факторів, що визначатимуть потенційний розвиток Брацлавської громади, належать ефективне використання наявних ресурсів, покращення адміністративних і фінансових можливостей громади та органів місцевого самоврядування. Особливу роль відіграють соціально-демографічні процеси, зокрема подолання негативних наслідків міграційної кризи, а також покращення якості освіти та медичних послуг, розвиток соціальної інфраструктури та підприємницького середовища.

Тенденції розвитку зазначених параметрів залежать від тривалості та наслідків війни, а також від загальної економічної ситуації в країні та регіоні. Повоєнна відбудова супроводжуватиметься залученням значних інвестицій, зосереджених переважно на відновленні зруйнованої інфраструктури в східних і південних областях, що може створити конкуренцію за людські, фінансові та природні ресурси. Це, своєю чергою, може ускладнити залучення інвестицій у розвиток Брацлавської громади, зокрема у вигляді міжнародних грантів і донорських коштів.

З огляду на можливий вплив цих факторів на розвиток громади, були розроблені три основні сценарії розвитку: оптимістичний, тенденційний і песимістичний. Кожен із них враховує різні варіанти впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на майбутнє громади та дає змогу планувати відповідні заходи для мінімізації ризиків і максимального використання можливостей для її розвитку.

Умови реалізації оптимістичного сценарію

За оптимістичного сценарію розвитку соціально-економічна ситуація в Брацлавській ТГ суттєво покращиться завдяки низці важливих факторів, що стимулюватимуть економічне зростання, фінансову стабільність та соціальний добробут населення. Одним з основних індикаторів стане збільшення кількості чинних суб'єктів господарювання, що призведе до зростання обсягів виробництва продукції та послуг, особливо в ключових для громади галузях. Зростання економічної активності сприятиме наближенню громади до середньообласних і загальнодержавних економічних показників, що стане важливим кроком до забезпечення стабільного розвитку.

Значний прогрес у досягненні оптимістичного сценарію відобразиться у підвищенні рівня зайнятості населення та збільшенні доходів місцевого бюджету. Брацлавська громада поступово займатиме лідируючі позиції за основними економічними показниками, такими як частка в аграрному секторі, рівень оплати праці, інвестиційна привабливість та стан інфраструктури. Зростання фінансової спроможності громади дозволить покращити якість соціальних послуг, розширюючи доступ до освіти, медицини та інших інфраструктурних об'єктів.

Ключовим фактором розвитку стане залучення інвестицій, що створить сприятливі умови для розширення промислового та туристичного потенціалу громади. Використання родовищ корисних копалин сприятиме зростанню будівельної галузі, а розвиток туристичної інфраструктури дозволить включити Брацлав до загальноєвропейських маршрутів, підвищуючи його популярність серед українських та іноземних туристів. Збереження та популяризація історико-культурної спадщини, зокрема комплексу водяних млинів Солітермана, Замкової Гори, костелу Матері Божої, сприятиме розвитку туристичної сфери та залученню додаткових коштів до місцевої економіки.

Розвиток інфраструктури не обмежуватиметься лише економічним сектором. Очікується, що громада активно розвиватиме міжмуніципальну та транскордонну співпрацю, що сприятиме модернізації інфраструктури, покращенню доступу до новітніх технологій та залученню додаткових фінансових ресурсів для реалізації стратегічних проєктів. Розвиток цифрової інфраструктури дозволить громадам ефективніше взаємодіяти з підприємствами та жителями, сприяючи зростанню рівня життя.

У сфері сільського господарства впровадження сучасних технологій і розвиток кооперативного руху забезпечать ефективне використання

земельних ресурсів. Підтримка фермерських господарств та стимулювання розвитку аграрного бізнесу сприятимуть зростанню доходів місцевого населення, зниженню рівня безробіття та створенню нових можливостей для самозайнятості. Це дозволить скоротити відтік молоді та забезпечить стабільність сільських населених пунктів громади.

Культурний розвиток громади буде тісно пов'язаний із розширенням доступу до культурних послуг та збереженням історичної спадщини. Очікується покращення стану культурних об'єктів, проведення фестивалів та інших заходів, що сприятимуть розвитку культурного туризму та створенню нових робочих місць у цій сфері. Бібліотеки громади залишатимуться важливими цифровими хабами та центрами громадської активності.

У сфері охорони здоров'я громада створить сучасну мережу медичних закладів, що надаватимуть якісні послуги на рівні сучасних стандартів. Покращення доступу до медичних послуг дозволить зменшити рівень захворюваності та підвищити середню тривалість життя населення громади. Розвиток інфраструктури, включаючи транспортну, водопостачальну та енергетичну сфери, стане ключовим фактором покращення якості життя в громаді. Особлива увага приділятиметься розвитку альтернативної енергетики, що зміцнить енергетичну безпеку громади. Всі ці фактори сприятимуть створенню комфортного середовища для розвитку малого та середнього бізнесу, підвищення зайнятості та зменшення рівня бідності.

Однією з головних переваг розвитку громади за оптимістичним сценарієм стане підвищення її привабливості для молоді. Завдяки створенню нових робочих місць, можливостей для кар'єрного зростання та комфортних умов для життя, молодь зможе реалізувати свій потенціал у рідній громаді. Це дозволить знизити рівень міграції, сприяючи збереженню людського капіталу та забезпечуючи стабільний соціально-економічний розвиток Брацлавської громади.

Умови реалізації тенденційного сценарію

Тенденційний сценарій розвитку Брацлавської ТГ передбачає поступове покращення соціально-економічних показників, проте темпи розвитку будуть обмежені через нестачу інвестицій, демографічні виклики та недостатній розвиток інфраструктури.

Підприємництво залишатимуться ключовими драйверами розвитку громади. Завдяки наявності вільних земельних ділянок та природних ресурсів (граніт, щебінь, пісок), громада зберігатиме потенціал для залучення інвестицій у будівництво та промисловість. Однак без належного інвестиційного паспорта та активної роботи з залученням бізнесу ці можливості використовуватимуться обмежено. Основою економіки залишатиметься діяльність підприємства ТДВ "Брацлав", яке спеціалізується на машинобудуванні у сфері тваринництва та сільського господарства.

Водночас дефіцит кадрів у всіх галузях економіки, особливо в освіті та медицині, створюватиме додаткові виклики для стабільного розвитку громади.

Логістика та транспорт розвиватимуться повільними темпами. Вигідне розташування громади на автошляху Р08 та відносна близькість до європейського транспортного коридору Е50 створюють передумови для покращення транспортних перевезень. Однак незадовільний стан доріг, відсутність ефективного сполучення між населеними пунктами громади та брак інвестицій у дорожню інфраструктуру вповільнюватимуть процеси розвитку. Вуличне освітлення покращуватиметься поступово, проте залишається недостатньо розвиненим у сільській місцевості.

Туризм та історико-культурна спадщина мають значний потенціал для розвитку громади. Завдяки статусу Брацлава як "Першої столиці Східного Поділля", численним пам'яткам архітектури (комплекс водяних млинів Солітермана, Замкова Гора, римо-католицький костел, церква Святого Миколая) та мультикультурності регіону, громада може приваблювати туристів. Проте без стратегічного підходу до розвитку туристичної інфраструктури та промоції ці можливості залишатимуться недостатньо реалізованими.

Соціальна сфера та якість життя поступово покращуватимуться, але без значних проривів. Брацлавська громада має потужний кадровий потенціал у сфері освіти, а також активні громадські організації, що сприяє реалізації грантових ініціатив та соціальних проєктів. Проте дефіцит фахівців у сфері дошкільної освіти та медицини залишається серйозною проблемою. Медичні послуги, особливо в сільській місцевості, залишатимуться обмеженими через брак спеціалістів та відсутність вторинного рівня медицини. Відсутність сучасних громадських просторів, спортивних майданчиків та рекреаційних зон обмежуватиме можливості для дозвілля населення.

Екологія та комунальна інфраструктура залишатимуться проблемними сферами. Незадовільний стан водопостачання, низька якість питної води в селах та нестача інвестицій у модернізацію мереж сприятимуть поступовому погіршенню ситуації. Відсутність ефективної системи збору, вивезення та сортування твердих побутових відходів призведе до зростання стихійних сміттєзвалищ. Водночас низьке екологічне навантаження та наявність водосховища створюють передумови для розвитку екотуризму та рекреації.

Загалом, розвиток Брацлавської громади відбуватиметься поступово, без значних структурних змін. Попри наявний потенціал у сфері підприємництва, туризму та природних ресурсів, обмеженість інвестицій та інфраструктурні проблеми стримуватимуть реалізацію можливостей громади. Подальший розвиток вимагатиме комплексного підходу до планування та активної роботи із залученням зовнішніх ресурсів.

Умови реалізації песимістичного сценарію

Песимістичний сценарій розвитку Брацлавської ТГ передбачає негативний розвиток подій у разі тривалої війни, а також виникнення нових ризиків у фінансовій, економічній, соціальній та геополітичній сферах. Цей сценарій буде зумовлений внутрішніми проблемами громади та зовнішніми

загрозами, що приведуть до поглиблення наявних соціально-економічних труднощів.

У разі затяжних бойових дій чи інших форс-мажорних ситуацій, таких як економічна та політична нестабільність, громада опиниться у вкрай складному становищі. Відставання від більш розвинених територій Вінницької області лише поглиблюватиметься, посилюючи периферійний статус громади. Це стане визначальною рисою розвитку території, що спричинить значне погіршення її конкурентоспроможності у порівнянні з іншими громадами, які швидше адаптуються до змін у зовнішньому середовищі.

Через зниження інтересу інвесторів, економіка громади зазнає періоду стагнації. Відсутність інвестиційного паспорта та необхідних фінансових вливань не дозволить ефективно використовувати наявний природний та економічний потенціал. Це, своєю чергою, призведе до занепаду аграрного сектору та сфери послуг. Туристично-рекреаційний потенціал громади залишатиметься нереалізованим через брак інвестицій та незадовільну інфраструктуру. Розвиток сільського господарства буде обмежений відсутністю сучасних технологій та скороченням обсягів виробництва.

Водночас соціально-економічне становище громади погіршуватиметься. Зниження рівня інвестицій та економічної активності призведе до падіння доходів населення, що спричинить зростання безробіття та соціальної напруги. Обмежений доступ до фінансових ресурсів унеможливить розвиток малого та середнього бізнесу, що ще більше скоротить кількість робочих місць. В умовах економічного занепаду поширення девіантної поведінки, особливо серед молоді, може стати серйозною соціальною проблемою, що сприятиме зростанню рівня злочинності та алкоголізму.

Негативні демографічні зміни стануть одним із найгостріших наслідків цього сценарію. Через високий рівень безробіття, низькі доходи та погіршення умов життя значна частина молоді та працездатного населення виїжджатиме за межі громади у пошуках кращих можливостей. Це призведе до депопуляції окремих сіл та загального скорочення чисельності населення. У результаті частина населених пунктів перетвориться на депресивні території з мінімальними можливостями для розвитку, а громада втратить людський капітал, необхідний для її відродження.

Погіршення якості медичних та соціальних послуг ще більше ускладнить ситуацію. Через нестачу кваліфікованого медичного персоналу та відсутність вторинного рівня медицини жителі громади матимуть обмежений доступ до необхідного лікування. Відсутність якісного водопостачання та погіршення екологічної ситуації через стихійні сміттєзвалища призведуть до поширення і зростання рівня захворюваності серед населення.

Зниження рівня життя, нестача інфраструктурних об'єктів та занепад громадських просторів сприятимуть посиленню депресивних настроїв серед населення. Відсутність інвестицій у соціальну сферу та розвиток громади не

дозволить покращити стандарти життя, що стане ще одним фактором відтоку населення та соціальної деградації.

Якщо негативні тенденції збережуться, Брацлавська ТГ ризикує перетворитися на економічно депресивну територію з низькими соціальними стандартами, високим рівнем безробіття та відсутністю перспектив для розвитку.

4

СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Описані сценарії можливого розвитку Брацлавської селищної ТГ слугують передумовою для формування системи стратегічних пріоритетів і операційних цілей функціонування соціально-економічної системи громади на основі визначення стратегічного бачення в контексті відповідних інституційних і соціально-економічних змін. Таке бачення ґрунтується на прагненні реалізувати оптимістичний сценарій розвитку і не допустити поширення процесів, які відповідають песимістичному сценарію.

Визначення стратегічного бачення економіки громади є описом того образу майбутньої соціально-економічної моделі розвитку Брацлавської селищної територіальної громади, до якої вона повинна прагнути через досягнення відповідних стратегічних цілей. Виходячи з цього, стратегічне бачення Брацлавської селищної ТГ (мета Стратегії) полягає в наступному:

Брацлавська ТГ — це сучасна, комфортна для життя та ведення бізнесу територія з розвиненою інфраструктурою, високим рівнем зайнятості та сприятливими умовами для інвестування; інноваційна та екологічно чиста ТГ із потужним агропромисловим, туристично-рекреаційним і підприємницьким потенціалом, де кожен мешканець має можливості для самореалізації та високої якості життя.

У майбутньому Брацлавська громада має стати прогресивним і зручним простором для життя та ведення бізнесу, з інфраструктурою, що відповідає сучасним вимогам, новими виробничими потужностями, конкурентоспроможним ринком праці, розширеними можливостями для розвитку молоді, високою якістю життя домогосподарств та комфортною для осіб похилого віку. Для досягнення цієї мети необхідно використовувати бюджетоутворюючі підприємства як базу для подальшого розширення виробництва, створювати сприятливі умови для залучення інвестицій у сільське господарство та переробні підприємства, а також активізувати відновлення промислового сектору. Збільшення підтримки малого та середнього бізнесу через муніципальні ініціативи, стимулювання підприємницької діяльності серед молоді та підтримка стартапів стануть важливими факторами для економічного зростання громади.

Модернізація інфраструктури громади передбачає відновлення доріг місцевого та регіонального значення, створення єдиного транспортного хабу, покращення залізничних зв'язків та розвиток логістичних центрів. Важливо також вдосконалити систему водопостачання та водовідведення, розробити ефективну стратегію управління твердими побутовими відходами

(ТПВ) та модернізувати комунальні мережі. Підвищення якості життя населення передбачає створення нових громадських просторів, зон для відпочинку, спортивних та рекреаційних територій, що сприятиме соціальній згуртованості.

Не менш важливим є забезпечення доступного соціального житла для ВПО та малозабезпечених родин, а також удосконалення медичних послуг, зокрема паліативної допомоги та амбулаторного обслуговування. Розвиток освіти також стане пріоритетним напрямом, зокрема створення сучасних навчальних закладів. Міжнародна співпраця відіграватиме важливу роль у розвитку громади: використання досвіду залучення міжнародних грантів дозволить реалізувати інфраструктурні проекти, а активна взаємодія між органами влади, бізнесом та громадським сектором дозволить максимально ефективно використовувати наявні ресурси.

Розробка історико-архітектурного плану громади та комплексного плану просторового розвитку забезпечить системний підхід до планування території та збереження культурної спадщини. Брацлавська ТГ має всі передумови, щоб стати потужною, самодостатньою та інноваційною територією, яка забезпечує високий рівень життя своїм жителям і створює можливості для стабільного економічного розвитку.

5

СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Для втілення в життя стратегічного бачення розвитку громади на основі думок експертів, науковців, представників органів місцевого самоврядування, бізнесу та населення визначено стратегічні та операційні цілі і завдання Стратегії.

Стратегічне бачення соціально-економічного розвитку Брацлавської селищної територіальної громади до 2027 року буде досягтися завдяки реалізації трьох стратегічних цілей.

1. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ №1

Розвиток малого та середнього підприємництва

Брацлавська ТГ — осередок розвитку малого та середнього підприємництва, підтримки фермерських господарств, кооперації, залучення інвестицій та розвитку переробних підприємств, створення умов для зростання економіки та підвищення добробуту жителів.

Оперативні цілі:

1.1. Розвиток фермерства та тепличного господарства (органічне землеробство, ягідництво, садівництво)

- створення умов для розвитку фермерства;
- стимулювання тепличного господарства;
- підвищення прозорості управління майном і детінізація малого бізнесу.

1.2. Підтримка малого агробізнесу (крафтового виробництва) у сфері молочного та м'ясного виробництва

- покращення взаємодії влади та бізнесу шляхом впровадження пільг, доступного кредитування та регулярного діалогу з підприємцями;
- розвиток інфраструктури для обробки продукції тваринництва;
- промоція місцевих крафтових виробів і підтримка ОМС.

1.3. Сприяння у розвитку логістики в громаді.

- визначення оптимальної території та інженерних потреб для розміщення логістичного хабу;
- розробка інвестиційного проєкту;
- розвиток складського господарства.

1.4. Створення нішевих виробництв (вузькоспеціалізованих)

- стимулювання залучення інвестицій та розвитку підприємництва в громаді;
- розвиток легкої промисловості;
- підтримка ветеранського бізнесу.

1.5. Розвиток кооперативного руху (молочна галузь, садівництво-ягідництво, бджолярство) для спільного виробництва та збуту продукції

- стимулювання створення і розвитку сільськогосподарських кооперативів.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ №2

Комфортне середовище та модернізована інфраструктура

Брацлавська громада — комфортне середовище з сучасною та ефективною інфраструктурою, що забезпечує високий рівень життя для населення.

Оперативні цілі:

2.1. Покращення якості комунальних, медичних, освітніх, культурних, соціальних та інших послуг

- розвиток та модернізація інфраструктури комунальних послуг;
- створення центрів переробки та зберігання сміття;
- покращення доступу до медичних, освітніх, культурних, соціальних та інших послуг;
- розширення та підтримка молодіжного руху в громаді.

2.2. Модернізація та розвиток інженерної інфраструктури

- будівництво та реконструкція водопроводів;
- розвиток та модернізація очисних споруд.

2.3. Покращення дорожньо-транспортної інфраструктури

- покращення стану дорожньої інфраструктури;
- покращення безпеки, доступності та комфортності населених пунктів;

- популяризація велоруку та створення безпечних умов для велосипедистів;
- зміцнення матеріально-технічної бази комунального підприємства.

2.4. Покращення матеріально-технічної бази та формування сучасного освітнього та культурного простору

- покращення умов для організації якісного харчування та навчального процесу в закладах освіти громади;
- забезпечення належних умов для функціонування та розвитку культурних закладів.

2.5. Розвиток зеленої економіки та реалізація проєктів у сфері альтернативної енергетики

- підвищення енергоефективності громади шляхом впровадження сучасних технологій і програм з енергозбереження.

2.6. Реалізація пілотних проєктів із розвитку смарт-інфраструктури

покращення доступу до інформації про громаду, її культуру та можливості для розвитку туризму через цифрові платформи.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ №3

Розвиток рекреаційно-туристичного потенціалу громади

Громада з привабливою і доступною рекреаційно-туристичною інфраструктурою, центр сталого туризму, залученню туристів, комфортного відпочинку для усіх категорій населення.

3.1. Розвиток туристичної інфраструктури

- популяризація історичної спадщини громади;
- створення привабливих і доступних туристичних маршрутів.

3.2. Встановлення навігаційних вказівників та інформаційних стендів

- покращення умов для комфортного і безпечного туризму в громаді.

3.3. Створення та популяризація тематичних екскурсій (історичний, релігійний, єврейський) через цифрові платформи для залучення туристів.

- реклама культурної спадщини громади через впровадження нових ініціатив і програм;
- маркетингування громади та підвищення її привабливості для туристів.

3.4. Розвиток зеленого туризму й екотуризму

- розвиток сільського та подієвого туризму, створення нових можливостей для місцевих фермерів;
- сприяння розвитку культурних ініціатив та активного відпочинку.

3.5. Створення "відкритих громадських просторів" та локацій для жителів громади

- розробка та реалізація комплексного плану благоустрою громадських просторів громади

3.6. Модернізація закладів культури та промоція спортивно-культурних подій

- розробка і впровадження комплексу заходів для покращення інфраструктури дозвілля та спорту в громаді;
- створення системи регулярних культурно-спортивних заходів у громаді.

6

АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ СТРАТЕГІЇ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН, ДЕРЖАВНІЙ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ, СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Метою даного розділу є встановити зв'язок між стратегічними та оперативними цілями стратегії розвитку Брацлавської ТГ і Цілями сталого розвитку ООН, цілями Державної стратегії регіонального розвитку України на 2021—2027 рр. і цілями Стратегії розвитку Вінницької області на період до 2027 р.

Цілі сталого розвитку ООН є універсальним заклик до дій, щоб покінчити з бідністю, захистити планету, покращити життя та перспективи кожного й скрізь. 17 цілей були прийняті всіма державами-членами ООН у 2015 р. як частина Порядку денного зі сталого розвитку до 2030 р.

Державна стратегія регіонального розвитку України розробляється на період сім років та затверджується Кабінетом Міністрів України. Стратегія визначає: тенденції та основні проблеми соціально-економічного розвитку регіонів, пріоритети державної регіональної політики на відповідний період, функціональні типи територій, стратегічні цілі та напрями регіонального розвитку та міжрегіонального співробітництва, оперативні цілі, що забезпечують досягнення стратегічних цілей, основні завдання, етапи та механізми їх реалізації, систему моніторингу та оцінки результативності реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України. ("Закон України "Про засади державної регіональної політики", 2024) (Кабінет Міністрів України, 2020).

Нова редакція ДСРР від 13 серпня 2024 р. (як і попередня, яка була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р.) розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. No 722.

Згідно з цим Указом, Цілі сталого розвитку України, які адаптують Цілі сталого розвитку ООН, на період до 2030 р. є орієнтирами для розроблення проєктів прогностичних і програмних документів, проєктів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України.

Відповідність Стратегії розвитку Брацлавської ТГ Цілям сталого розвитку ООН, цілям Державної стратегії регіонального розвитку України й цілям Стратегії регіонального розвитку Вінницької області означає її спрямованість на реалізацію згаданих цілей та стратегій, враховуючи нові виклики, спричинені повномасштабним російським вторгненням; набуття Україною статусу країни-кандидата в члени ЄС.

Таблиця 13 Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Брацлавської селищної ТГ до 2027 року та Цілей сталого розвитку ООН

ЦІЛІ	СЦ1. Розвиток малого та середнього підприємництва					СЦ2. Комфортне середовище та модернізована інфраструктура						СЦ3. Розвиток рекреаційно-туристичного потенціалу громади					
	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 2.1	ОЦ 2.2	ОЦ 2.3	ОЦ 2.4	ОЦ 2.5	ОЦ 2.6	ОЦ 3.1	ОЦ 3.2	ОЦ 3.3	ОЦ 3.4	ОЦ 3.5	ОЦ 3.6
1. Подолання бідності	xx	xx															
2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства	x	xx			xx												
3. Міцне здоров'я і благополуччя						xx										x	x
4. Якісна освіта						xx			xx								x
5. Гендерна рівність										x	xx						
6. Чиста вода та належні санітарні умови						x	xx										
7. Доступна та чиста енергія							x			xx							
8. Гідна праця та економічне зростання		x	x									x			x		
9. Промисловість, інновації та інфраструктура		xx	x	x								x		x			
10. Скорочення нерівності					x	xx											
11. Сталий розвиток міст і громад			x			x	x	x			x						
12. Відповідальне споживання та виробництво									x	x					x		
13. Пом'якшення наслідків зміни клімату	x						x	x		x	x				x		
14. Збереження морських ресурсів																	
15. Захист та відновлення екосистем суші															x		
16. Мир, справедливість та сильні інститути						x										x	x
17. Партнерство заради сталого розвитку					x						x		x	x			

Примітка:

У клітинках зазначається ступінь зв'язку окремих цілей: "xx" (сильний зв'язок); "x" (опосередкований зв'язок).

СЦ — стратегічна ціль; ОЦ — оперативна ціль.

Таблиця 14 Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Брацлавської селищної територіальної громади до 2027 року та Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки

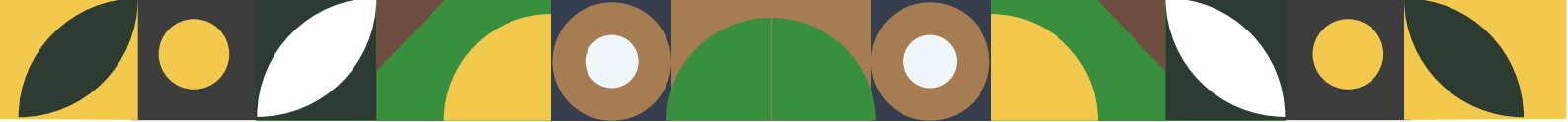
ЦІЛІ	СЦ1. Розвиток малого та середнього підприємництва					СЦ2. Комфортне середовище та модернізована інфраструктура						СЦ3. Розвиток рекреаційно-туристичного потенціалу громади					
	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 2.1	ОЦ 2.2	ОЦ 2.3	ОЦ 2.4	ОЦ 2.5	ОЦ 2.6	ОЦ 3.1	ОЦ 3.2	ОЦ 3.3	ОЦ 3.4	ОЦ 3.5	ОЦ 3.6
Стратегічна ціль 1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, кліматичному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	X					X						X					
1.1. Забезпечення інтегрованого розвитку територій з урахуванням інтересів майбутніх поколінь						X	X		X	X		X			X	X	X
1.2. Задоволення потреби населення у якісних адміністративних і публічних послугах						X			X				X		X	X	X
1.3. Соціальний захист ветеранів війни та їх сімей, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп населення						X											
Стратегічна ціль 2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	X											X					
2.1. Інфраструктура, стійка до безпекових, соціальних та економічних викликів			X				X	X			X			X			
2.2. Сильна, спроможна та конкурентоспроможна регіональна економіка	X		X		X				X	X		X			X		
Стратегічна ціль 3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування	X																
3.1. Розвиток інституційної спроможності органів публічної влади з урахування кращих практик ЄС											X			X			
3.2. Розвиток різних форм співробітництва та ефективне управління публічними інвестиціями					X								X	X	X		

Таблиця 15 Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Брацлавської селищної територіальної громади до 2027 року та стратегії розвитку Вінницької області на період до 2027 року

ЦІЛІ	СЦ1. Розвиток малого та середнього підприємництва					СЦ2. Комфортне середовище та модернізована інфраструктура						СЦ3. Розвиток рекреаційно-туристичного потенціалу громади					
	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 2.1	ОЦ 2.2	ОЦ 2.3	ОЦ 2.4	ОЦ 2.5	ОЦ 2.6	ОЦ 3.1	ОЦ 3.2	ОЦ 3.3	ОЦ 3.4	ОЦ 3.5	ОЦ 3.6
Стратегічна ціль 1. Конкурентоздатний регіон на основі інноваційного та сталого розвитку	X																
1.1. Модернізація транспортно-логістичної інфраструктури з урахуванням внутрішніх, міжрегіональних та міжнародних зв'язків			X				X	X									
1.2. Розвиток індустрії лікування та оздоровлення (медичний туризм).												X					
1.3 Підтримка агропромислового виробництва	X X	X															
1.4. Інноваційний розвиток регіону				X X						X	X						
Стратегічна ціль 2. Регіон належного та ефективного врядування						X											
2.1 Розвиток електронного урядування та цифровізації											X		X X	X			
2.2.Розбудова потенціалу інформаційно-аналітичної підтримки регіональної політики					X												
2.3. Посилення міжсекторного партнерства та співпраці																	
Стратегічна ціль 3. Регіон сталого гуманітарного розвитку	X																
3.1. Створення системи забезпечення найкращих інтересів отримувачів соціальних послуг						X X										X	
3.2. Формування пацієнт-орієнтованої системи охорони здоров'я						X											

ЦІЛІ	СЦ1. Розвиток малого та середнього підприємництва					СЦ2. Комфортне середовище та модернізована інфраструктура							СЦ3. Розвиток рекреаційно- туристичного потенціалу громади					
	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 2.1	ОЦ 2.2	ОЦ 2.3	ОЦ 2.4	ОЦ 2.5	ОЦ 2.6	ОЦ 3.1	ОЦ 3.2	ОЦ 3.3	ОЦ 3.4	ОЦ 3.5	ОЦ 3.6	
3.3. Розвиток професійно-технічної освіти						X			X									
3.4. Розвиток регіональної інфраструктури фізичної культури і спорту вищих досягнень																	X	
3.5. Розвиток туризму. Збереження та поширення культурної спадщини Вінниччини												X X	X	X	X		X	
Стратегічна ціль 4. Регіон спроможних громад	X X					X						X						
4.1 Підвищення економічної спроможності громад	X	X X	X X	X	X						X							
4.2. Забезпечення населення належним доступом до базових публічних послуг						X	X	X X					X					
4.3. Забезпечення єдності і згуртованості в громадах																X X		
4.4. Створення сприятливого середовища, розвиток національно патріотичного середовища для дітей та молоді															X X	X	X	
Стратегічна ціль 5. Регіон безпечного середовища						X						X						
5.1. Вдосконалення системи цивільного захисту та громадської безпеки																		
5.2. Посилення захисту на прикордонних територіях																		

ЦІЛІ	СЦ1. Розвиток малого та середнього підприємництва					СЦ2. Комфортне середовище та модернізована інфраструктура						СЦ3. Розвиток рекреаційно- туристичного потенціалу громади					
	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 1.1	ОЦ 2.1	ОЦ 2.2	ОЦ 2.3	ОЦ 2.4	ОЦ 2.5	ОЦ 2.6	ОЦ 3.1	ОЦ 3.2	ОЦ 3.3	ОЦ 3.4	ОЦ 3.5	ОЦ 3.6
5.3. Забезпечення санітарного та екологічного благополуччя		X		X X													
5.4. Збереження ландшафтного та біотичного різноманіття				X													
5.5. Збереження та раціональне використання водних ресурсів															X		

7

ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Моніторинг реалізації стратегії та плану заходів є сукупністю заходів із обліку, збору, аналізу та узагальнення інформації, що проводиться з метою відстеження та аналізу динаміки і структурних змін, що відбуваються у громаді відповідно до стратегічних, оперативних цілей та завдань, визначених у стратегії. Наскільки успішним виявиться реалізація стратегії залежить від позитивних економічних, соціальних, просторових змін, що впливають на досягнення цілей.

Оцінювання результатів реалізації стратегії та плану заходів є необхідним етапом для отримання інформації щодо досягнення очікуваних результатів, їх впливу на стан соціально-економічного розвитку ТГ та інформації щодо сталості змін з метою прийняття в подальшому необхідних управлінських рішень і необхідних коригувань.

Для забезпечення процесу моніторингу та оцінки на належному рівні:

1. Розпорядженням голови створюється моніторингова група (зокрема, і з числа членів стратегічного комітету з розробки стратегії).
2. На першому засіданні моніторингова група затверджує:
 - положення про роботу моніторингової групи;
 - порядок здійснення моніторингу та оцінки успішності реалізації стратегії та плану заходів.

До складу моніторингової групи включаються представники громадськості та бізнесу. У разі потреби до проведення моніторингу та оцінки можуть залучатись зовнішні незалежні експерти та партнерські організації.

Питання оцінки впровадження проєктів і заходів стратегії мають належати виключно до повноважень моніторингової групи — саме вони є відповідальними за оцінку актуальності та реалістичності стратегічних і оперативних цілей та їх досягнення.

У ході моніторингу стратегії вирішуються такі завдання:

1. Контроль за реалізацією стратегії в цілому.
2. Оцінка ступеню досягнення виконання стратегічних і оперативних цілей, надання, інформації необхідної для коригування плану заходів та актуалізації завдань стратегії в рамках затверджених цілей.

Зс. Підтримка в робочому стані системи стратегічного планування, моніторингу та оцінки показників індикаторів.

Для проведення моніторингу, здійснення оцінки результативності та ефективності впровадження стратегії в цілому розроблена комплексна система індикаторів (додаток 2) до стратегічних, оперативних цілей і завдань.

Моніторинг та оцінка показників стратегії здійснюється відповідно до затвердженого моніторинговою групою порядку, але не рідше ніж один раз на рік, а результати такого моніторингу і оцінки відображаються у звітах, які оприлюднюються на офіційному вебсайті Брацлавської селищної ради. Звіти за результатами моніторингу і оцінки подаються моніторинговою групою у термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду на розгляд Брацлавської селищної ради.

За результатами оцінки показників:

1. Фіксуються та аналізуються зокрема:

- ступінь виконання кожного завдання в межах заходу / проєкту;
- невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
- оцінка потреб у фінансуванні;
- пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

2. Складається звіт, який містить:

- результати порівняння фактичних та базових значень показників;
- досягнення запланованих оперативних та стратегічних цілей;
- задоволення потреб різних груп зацікавлених осіб;
- наявних незапланованих змін та впливів;
- діяльності, що призвела до змін (зокрема незапланованих);
- ефективності механізмів реалізації стратегії або ресурсних витрат;
- стійкості результатів стратегії тощо.

3. Пропозиції з корегування стратегії та плану заходів за результатами моніторингу та оцінки можуть вноситися:

- членами моніторингової групи за результатами проведених консультацій із зацікавленими сторонами;
- депутатами міської ради;

- зацікавленими організаціями, установами, громадськими організаціями та жителями.

Для всіх можливих форм організації процесу моніторингу та оцінки головним є проведення ретельного моніторингу виконання завдань і реалізації проєктів, коригування та актуалізація стратегії з огляду на зміну ситуації, оскільки одні проєкти будуть завершені, а деякі замінені іншими.

Члени моніторингової групи повинні відстежувати, щоб стратегічні й оперативні цілі, завдання залишалися актуальними та реалізовувалися.

Моніторингова група збирається зі встановленою положенням про її діяльність періодичністю (але не менше одного разу на півроку) для оцінки досягнутих результатів і внесення запропонованих змін. Проєкти рішень щодо змін до стратегії виносяться на розгляд Брацлавської селищної ради.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міністерство розвитку громад та територій України. 2022. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, Затверджені Наказом № 265 Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 р.
2. Рада Європи. 2018. "Рекомендація CM/Rec (2018) 4 Комітету міністрів до держав-членів про участь громадян у місцевому громадському житті". URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016807954c3
3. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> .
4. Про засади державної регіональної політики. Верховна Рада України. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> .
5. Державна служба статистики України. 2024. "Індикатори цілей сталого розвитку". URL: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/> .
6. Портал "Бюджет для громадян". URL: <https://openbudget.gov.ua>.
7. НСЗУ. URL: <https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/pmg-services-map>
8. Паспорт Брацлавської селищної територіальної громади. URL: <https://bratslav-rada.gov.ua/card>
9. Офіційний сайт Брацлавської селищної територіальної громади. URL: <https://bratslav-rada.gov.ua/>

ДОДАТОК

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ТА ЗАХОДІВ
НА ВИКОНАННЯ ОПЕРАТИВНИХ І
СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ РОЗВИТКУ
БРАЦЛАВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА
2025—2027 РР.

№	Завдання Стратегії	Захід	Період реалізації заходу			Відповідальний за виконання
			2025	2026	2027	
Стратегічна ціль 1. Розвиток малого та середнього підприємництва						
Оперативна ціль 1.1. Розвиток фермерства та тепличного господарства (органічне землеробство, ягідництво, садівництво)						
1.1.1	Створення умов для розвитку фермерства	Створення реєстру земельних ресурсів громади		+		Відділ земельних відносин та комунального майна Брацлавської селищної ради
		Стимулювання розвитку фермерських господарств			+	
		Проведення аналізу ринків збуту та доступності складів для зберігання плодово-ягідних продуктів	+	+		Відділ проєктної діяльності та міжнародного співробітництва:
		Проведення інформаційних сесій для населення щодо можливостей створення власного бізнесу та розробки реальних бізнес-планів	+	+	+	Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Організація навчальних семінарів і тренінгів для малого бізнесу	+	+	+	
1.	Стимулювання тепличного господарства	Розробка програми підтримки малого бізнесу у громаді (гранти, ваучерна підтримка, підтримка соціального підприємництва, пільгова оренда тощо), у т.ч. молодіжного, жіночого та ветеранського підприємництва		+		Відділ проєктної діяльності та міжнародного співробітництва Брацлавської селищної ради
		Розвиток сушарства ("Брацлавська сушня") шляхом створення переробних і прийомних комплексів, кооперативів для плодово-ягідного господарства			+	Відділ проєктної діяльності та міжнародного співробітництва
1.	Підвищення прозорості управління майном і детінізація малого бізнесу	Створення реєстру комунального та вільного майна різних форм власності на території громади	+	+		Відділ земельних відносин та комунального майна Брацлавської селищної ради
		Інформування на сайті громади, інформаційної сторінки селищної ради щодо можливостей купівлі та виду комунального майна	+	+	+	Відділ проєктної діяльності та міжнародного співробітництва Брацлавської селищної ради

№	Завдання Стратегії	Захід	Період реалізації заходу			Відповідальний за виконання
			2025	2026	2027	
		Проведення інформаційної кампанії щодо важливості виведення бізнесу з тіні (роз'яснення щодо спрямованості податків)	+	+	+	Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
Оперативна ціль 1.2.Підтримка малого агробізнесу (крафтового виробництва) у сфері молочного та м'ясного виробництва						
1. 2. 1	Покращення взаємодії влади та бізнесу	Організація регулярного діалогу між ОМС і бізнесом (круглі столи, кава з мером)	+	+	+	Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Створення онлайн-платформи для діалогу з бізнесом (електронні звернення, консультації щодо дозвільних процедур).	+	+		
1. 2. 2	Розвиток інфраструктури для обробки продукції тваринництва	Створення системи трансферних перевезень та інформування перевізників і ОДА про логістичний потенціал Брацлавської громади		+		Відділ проєктної діяльності та міжнародного співробітництва.
1. 2. 3		Створення і наповнення онлайн сторінки для промоції місцевих крафтових виробів з підтримкою ОМС (створення сайту, адміністрування)	+	+	+	Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Промотування крафтових виробів у мас. медіа (допомога зі сторони ОМС у сприянні в закупівлі пакувального обладнання, розширення каналів збуту)	+	+	+	
Оперативна ціль 1.3. Сприяння у розвитку логістики в громаді						
1. 3. 1	Визначення оптимальних територій та інженерних потреб для розміщення логістичного хабу	Організаційно-економічне сприяння щодо створення логістичного хабу		+	+	Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Сприяння у розширенні інженерних і дорожніх мереж до земельної ділянки під новий об'єкт будівництва		+	+	
1. 3. 2	Розвиток складського господарства	Створення сортувальних складів продуктів		+		Фінансовий відділ Брацлавської селищної ради

№	Завдання Стратегії	Захід	Період реалізації заходу			Відповідальний за виконання
			2025	2026	2027	
Оперативна ціль 1.4. Створення нішевих виробництв (вузькоспеціалізованих)						
1. 4. 1	Стимулювання залучення інвестицій та розвитку підприємництва в громаді	Розробка програми підтримки інвесторів		+		Фінансовий відділ Брацлавської селищної ради
		Дослідження можливостей створення консервного заводу		+		
		Створення філії швейного виробництва на базі закритих закладів освіти		+		
1. 4. 2	Розвиток легкої промисловості	Створення ветеранського простору		+		Відділ проєктної діяльності та міжнародного співробітництва Брацлавської селищної ради
1. 4. 3	Підтримка ветеранського бізнесу	Проведення тренінгів, менторських програм		+		Відділ освіти Брацлавської селищної ради
Оперативна ціль 1.5. Розвиток кооперативного руху (молочна галузь, садівництво-ягідництво, бджолярство) для спільного виробництва та збуту продукції						
1. 5. 1	Стимулювання створення і розвитку сільськогосподарських кооперативів	Організація семінарів, тренінгів та консультацій для фермерів щодо переваг кооперації; розповсюдження інформаційних матеріалів та онлайн-ресурсів про кооперативи/бізнес-кластери та їхні можливості.		+	+	Відділ проєктної діяльності та міжнародного співробітництва Брацлавської селищної ради
		Створення спеціалізованих центрів або платформ для надання консультацій щодо реєстрації та ведення кооперативної діяльності		+		Відділ юридичної та кадрової роботи
Стратегічна ціль 2. Комфортне середовище та модернізована інфраструктура						
Оперативна ціль 2.1. Покращення якості комунальних, медичних, освітніх, культурних, соціальних та інших послуг						
2. 1.1	Розвиток та модернізація інфраструктури комунальних послуг	Будівництво (реконструкція) приміщення для Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП).		+	+	Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Розширення мережі відеомоніторингу та встановлення систем відеоспостереження у ключових локаціях громади	+	+		Відділ юридичної та кадрової роботи

№	Завдання Стратегії	Захід	Період реалізації заходу			Відповідальний за виконання
			2025	2026	2027	
		Створення реєстру відумерлої спадщини для формування актуальної бази вільного житла	+	+		Відділ юридичної та кадрової роботи
		Оптимізація мережі закладів освіти та культури на основі аналізу їх діяльності	+	+		Відділ освіти Брацлавської селищної ради
		Облаштування "зелених" класів у закладах освіти			+	
		Створення сміттєзвалища закритого типу		+		Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Придбання пресу для пластикових пляшок		+		
		Встановлення смітєвих баків для впровадження роздільного збору сміття	+			
		Впровадження сортування сміття шляхом реалізації просвітницьких заходів	+	+	+	
		Відкриття відділення денного стаціонару в КУ "Цнсп" та покращення МТБ установи		+		Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Проведення ремонтних робіт у медичних закладах громади		+		
		Створення паліативного відділення на базі не введенної в експлуатацію будівлю, без створення окремої юридичної особи		+		
		Поновлення роботи молодіжної ради та молодіжної політики	+			Фінансовий відділ Брацлавської селищної ради
		Створення програми залучення молодих фахівців шляхом оплати навчання з подальшим працевлаштуванням та забезпечення житлом		+	+	Відділ освіти Брацлавської селищної ради
Оперативна ціль 2.2. Модернізація та розвиток інженерної інфраструктури						
		Будівництво водопроводів у населених пунктах, де відсутнє водопостачання	+	+	+	Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Реконструкція водогону та створення технічної схеми його розміщення		+	+	
		Проведення аудиту мереж водопостачання	+			

№	Завдання Стратегії	Захід	Період реалізації заходу			Відповідальний за виконання
			2025	2026	2027	
2. 2. 2	Розвиток та модернізація очисних споруд	Створення фільтраційних ставків та очисних споруд		+		Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Розробка програми збереження екології громади			+	
		Проведення просвітницьких заходів екологічного спрямування	+	+	+	
Оперативна ціль 2.3. Покращення дорожньо-транспортної інфраструктури						
2. 3. 1	Покращення стану дорожньої інфраструктури	Встановлення зупинок у місцях скупчення та зупинки шкільних автобусів	+	+		Відділ проєктної діяльності та міжнародного співробітництва
		Проведення ремонтних робіт доріг громади		+		
2. 3. 2	Покращення безпеки, доступності та комфортності населених пунктів	Розширення мережі вуличного освітлення на основі аналізу потреб	+	+	+	Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Розробка проєкту по оновленню та благоустрою ринкової площі		+		
2. 3. 3	Популяризація велоруку та створення безпечних умов для велосипедистів	Проведення аналізу потреб і визначення пріоритетних маршрутів		+		Відділ проєктної діяльності та міжнародного співробітництва
		Розробка програми створення велодоріжок і підтримки велоруку		+		
		Включення велодоріжок у комплексний план просторового розвитку громади	+			
Оперативна ціль 2.4. Покращення матеріально-технічної бази та формування сучасного освітнього та культурного простору						
2. 4. 1.	Покращення умов для організації якісного харчування та навчального процесу в закладах освіти громади.	Розробка проєктно-кошторисної документації для харчоблоків закладів освіти	+			Відділ земельних відносин та комунального майна
		Проведення ремонту й оновлення матеріально технічної бази закладів освіти	+	+	+	
2. 4. 2	Забезпечення належних умов для функціонування та розвитку культурних закладів	Покращення матеріально-технічної бази бібліотек, будинків культури та комунального господарства		+	+	Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів

№	Завдання Стратегії	Захід	Період реалізації заходу			Відповідальний за виконання
			2025	2026	2027	

Оперативна ціль 2.5. Розвиток зеленої економіки та реалізація проєктів у сфері альтернативної енергетики						
2.	Підвищення енергоефективності громади шляхом впровадження сучасних технологій і програм з енергозбереження	Розробка програм енергоефективності (приєднання до угоди мерів)	+	+		Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
2.		Встановлення сонячних панелей у закладах освіти, медицини та комунальних установ для оптимізації витрат			+	
Оперативна ціль 2.6. Реалізація пілотних проєктів із розвитку смарт-інфраструктури						
2.	Покращення доступу до інформації про громаду, її культуру та можливості для розвитку туризму через цифрові платформи	Створення QR-кодів про громаду та культурну спадщину		+		Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
6.		Розробка та оптимізація сайту громади із створення спеціальної туристичної сторінки з інформацією про культуру, бізнес і можливості	+			
1		Створення окремого розділу на сайті громади з інформацією про культурні, історичні та бізнесові можливості		+		
		Підвищення доступності для туристів через інтерактивні карти, візуальні матеріали та онлайн-ресурси		+		
Стратегічна ціль 3. Розвиток рекреаційно-туристичного потенціалу громади						
Оперативна ціль 3.1. Розвиток туристичної інфраструктури						
3.	1. Популяризація історичної спадщини громади	Створення та оновлення мапи туристичних точок громади, історичних, оглядових ландшафтів		+	+	Комунальний заклад "Центр культури та дозвілля" Брацлавської селищної ради
1		Розробка концепції використання туристичного потенціалу Замкова Гора		+		
		Дослідження історичної спадщини Брацлавщини та створення музею	+	+	+	
3.	1. Створення привабливих і доступних туристичних маршрутів	Встановлення біноклів на Замковій горі		+		Комунальний заклад "Центр культури та дозвілля" Брацлавської селищної ради
2		Облаштування сходинок на Замкову гору			+	

№	Завдання Стратегії	Захід	Період реалізації заходу			Відповідальний за виконання
			2025	2026	2027	
			Оперативна ціль 3.2. Встановлення навігаційних вказівників та інформаційних стендів			
3.2.1	Покращення умов для комфортного і безпечного туризму в громаді	Встановлення знаків туристичної навігації	+	+		Комунальний заклад "Центр культури та дозвілля" Брацлавської селищної ради
		Проведення ремонту дорожнього покриття до Замкової гори			+	
		Створення кемпінг-зони для еко- та паломницького туризму тощо) та індустрії гостинності (кафе, готелі, ресторани, сувенірні магазини)			+	
Оперативна ціль 3.3. Створення та популяризація тематичних екскурсій (історичний, релігійний, єврейський) через цифрові платформи для залучення туристів.						
3.3.1	Рекламування культурної спадщини громади через впровадження нових ініціатив і програм	Впровадження туристичних ставок для паломницьких груп (на основі досвіду Умані щодо оподаткування туристичних візитів)		+		Фінансовий відділ Брацлавської селищної ради
		Створення музею в будинку Шойхета		+		Комунальний заклад "Центр культури та дозвілля" Брацлавської селищної ради
		Розробка туристичних маршрутів Брацлавщиною та гастрономічних турів		+		
3.3.2	Маркетингування громади та підвищення її привабливості для туристів	Міжмуніципальна співпраця в рамках кластеру "Шляхами трипільської праматері"	+			Відділ проєктної діяльності та міжнародного співробітництва
		Розробка бренду громади		+		
Оперативна ціль 3.4. Розвиток зеленого туризму і екотуризму						
3.4.1	Розвиток сільського та подієвого туризму, створення нових можливостей для місцевих фермерів	Сприяння у створенні фермерських господарств для відпочинку і розваг (збір ягід, контакт з тваринами)	+	+	+	Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Проведення фестивалів "Брацлав ренесанс", "Палітра націй", художніх пленерів, Бугбезвіз та інших заходів подієвого туризму	+	+	+	Комунальний заклад "Центр культури та дозвілля" Брацлавської селищної ради, публічні бібліотеки
3.4.2	Сприяння розвитку культурних ініціатив та активного відпочинку	Відкриття креативних, молодіжних та арт просторів		+	+	Комунальний заклад "Центр культури та дозвілля" Брацлавської селищної ради
		Облаштування благоустрою парку із встановленням лавок, альтанок і відкритої сцени		+		

№	Завдання Стратегії	Захід	Період реалізації заходу			Відповідальний за виконання
			2025	2026	2027	
Оперативна ціль 3.5. Створення "відкритих громадських просторів" та локацій для жителів громади						
3. 5. 1	Розробка та реалізація комплексного плану благоустрою громадських просторів громади	Облаштування громадського та центрального пляжів громади		+		Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Встановлення громадської вбиральні в Брацлаві	+			
		Збільшення зелених просторів у громаді	+	+	+	
		Створення майданчику для дітей на території парку		+		Відділ освіти Брацлавської селищної ради
		Встановлення вуличних тенісних столів на території центрального парку	+			
Оперативна ціль 3.6. Модернізація закладів культури і промоція спортивно-культурних подій						
3. 6. 1	Розробка та впровадження заходів для покращення інфраструктури дозвілля та спорту в громаді	Оптимізація структури будинків культури в старостатах		+		Керівництво Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів
		Встановлення спортивних майданчиків на визначених локаціях		+		Відділ освіти Брацлавської селищної ради
		Проведення ремонтних робіт спортивної зали в Ліцеї №1		+	+	
3. 6.2	Створення системи регулярних культурно-спортивних заходів у громаді	Запровадження щорічного свята "День громади" з ротацією місця проведення по населених пунктах		+		Комунальний заклад "Центр культури та дозвілля" Брацлавської селищної ради
		Організація щорічних культурно-спортивних заходів на воді (катамарани, байдарки)		+	+	Відділ освіти Брацлавської селищної ради
		Проведення культурно-спортивної естафети (провели захід — передали естафету іншому селу)		+	+	

ДОДАТОК 2. КЛЮЧОВІ ІНДИКАТИВНІ ПОКАЗНИКИ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ ТА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БРАЦЛАВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТГ ДО 2027 РОКУ

Цілі	Індикатори	Одиниці виміру	Джерело даних
Стратегічна ціль 1. Розвиток малого та середнього підприємництва	Кількість зареєстрованих суб'єктів малого та середнього підприємництва	од. на 1 тис. населення	Дані виконавчих органів
	Рівень задоволеності підприємців умовами ведення бізнесу в громаді	коеф.	Опитування МСП
Оперативна ціль 1. Розвиток фермерства та тепличного господарства (органічне землеробство, ягідництво, садівництво)	Кількість зареєстрованих фермерських господарств у громаді	од.	Дані виконавчих органів
	Кількість зайнятих у сфері тепличного господарства	особи	
	Частка об'єктів комунального майна, внесених до відкритих реєстрів або електронних платформ	%	
	Обсяги реалізованої фермерської продукції	грн	
Оперативна ціль 2. Підтримка малого агробізнесу (крафтового виробництва) у сфері молочного та м'ясного виробництва	Кількість проведених зустрічей/форумів/круглих столів між ОМС і представниками бізнесу	од.	
	Кількість створених або модернізованих об'єктів інфраструктури для обробки продукції тваринництва (забійні пункти, холодильні камери, переробні мініцеخي тощо).	од.	
	Доходи від реалізації продукції суб'єктів агробізнесу	% зміни до попереднього року	
	Кількість проведених заходів з просування крафтових виробів (ярмарки, фестивалі, виставки, онлайн кампанії).	од.	
Оперативна ціль 3. Сприяння у розвитку логістики в громаді	Кількість погоджених локацій, що відповідають критеріям логістичної придатності (транспортна доступність, підведені комунікації, площа, статус землі).	од.	Дані виконавчих органів, суб'єкти господарювання
	Кількість отриманих запитів або зацікавлених сторін (інвесторів, партнерів, донорів), що виявили інтерес до проекту створення логістичного хабу	од.	
	Загальна площа складських приміщень, введених в експлуатацію	% зміни до попереднього року	
	Частка місцевих підприємств, які скористалися новими або оновленими складськими об'єктами	% до загальної кількості суб'єктів господарювання	

Цілі	Індикатори	Одиниці виміру	Джерело даних
Оперативна ціль 4. Створення нішевих виробництв (вузько-спеціалізованих)	Обсяги залучених інвестицій (прямих внутрішніх і зовнішніх)	тис. грн/ дол. США	Дані виконавчих органів
	Кількість зареєстрованих суб'єктів МСП	% зміни до попереднього року	
	Частка ветеранського бізнесу у загальній структурі МСП громади	%	
	Кількість зайнятих осіб у сфері легкої промисловості	особи	
Оперативна ціль 5. Розвиток кооперативного руху (молочна галузь, садівництво-ягідництво, бджолярство) для спільного виробництва та збуту продукції	Кількість новостворених та/або підтриманих сільськогосподарських кооперативів на території громади	од.	
	Обсяги підтримки, наданої кооперативам (гранти, навчання, майно, техніка)	тис. грн	
Стратегічна ціль 2. Комфортне середовище та модернізована інфраструктура	Частка оновлених об'єктів інфраструктури (освітлення, дороги, тротуари, мережі) у загальному обсязі інфраструктури громади	%	Дані виконавчих органів
	Рівень задоволеності жителів якістю інфраструктури та середовища	коеф.	Результати опитування жителів
Оперативна ціль 1. Покращення якості комунальних, медичних, освітніх, культурних, соціальних та інших послуг	Частка модернізованих систем водопостачання, водовідведення, теплопостачання, електропостачання	% до загальної протяжності або кількості об'єктів	Дані виконавчих органів
	Частка відсортованих та перероблених відходів у загальному обсязі зібраного сміття	%	
	Кількість оновлених/оснащених медичних установ вторинного рівня (ЦРЛ, амбулаторії з діагностичними послугами тощо).	од.	
	Частка молоді (віком 14—35 років), яка бере участь в громадському житті (молодіжні ради, волонтерство, проєктні команди)	% від загальної чисельності молоді	
Оперативна ціль 2. Модернізація та розвиток інженерної інфраструктури	Загальна протяжність новозбудованих/реконструйованих водопровідних мереж	км	Дані виконавчих органів
	Кількість модернізованих/новозбудованих очисних споруд, що відповідають сучасним екологічним стандартам.	од.	Дані виконавчих органів, центрів зайнятості

Цілі	Індикатори	Одиниці виміру	Джерело даних
	Покращення якості очищення стічних вод (досягнення нормативних показників за результатами лабораторного аналізу).	коєф.	Дані виконавчих органів
Оперативна ціль 3. Покращення дорожньо-транспортної інфраструктури	Загальна протяжність відремонтованих/новозбудованих елементів транспортної інфраструктури	км	Дані виконавчих органів
	Частка об'єктів соціальної інфраструктури, що відповідають принципам безбар'єрності	%	
	Протяжність облаштованих велосипедних доріжок та велосмуг	км	
Оперативна ціль 4. Покращення матеріально-технічної бази та формування сучасного освітнього та культурного простору	Кількість учнів, які мають доступ до збалансованого та здорового харчування	% від загальної кількості учнів	Дані виконавчих органів
	Рівень відвідуваності культурних заходів та подій, що організовуються в межах громади	% до заг. к-сті жителів громади	Дані виконавчих органів, суб'єктів господарювання
Оперативна ціль 5. Розвиток зеленої економіки та реалізація проєктів у сфері альтернативної енергетики	Споживання енергії (на 1 кв.м. або у розрахунку на одну особу) у громадських установах та інфраструктурі громади	% зміни до попереднього року	Дані виконавчих органів
Оперативна ціль 6. Реалізація пілотних проєктів із розвитку смарт-інфраструктури	Ступінь інтеграції смарт-рішень у міську інфраструктуру (частка об'єктів інфраструктури, що оснащені смарт-технологіями, у загальному обсязі інфраструктури)	%	
	Кількість відвідувань офіційного сайту громади або мобільного додатку (за місяць).	особи	
Стратегічна ціль 3. Розвиток рекреаційно-туристичного потенціалу громади	Кількість туристів, що відвідали громаду	% зміни до попереднього року	Дані виконавчих органів
	Рівень задоволення туристів	% задоволених від заг. к-сті опитаних	Опитування або відгуки туристів
	Обсяги доходів громади від туризму	% бюджету громади	Дані виконавчих органів

Цілі	Індикатори	Одиниці виміру	Джерело даних
Оперативна ціль 1. Розвиток туристичної інфраструктури	Кількість відвідувачів історичних пам'яток і музеїв громади	% до попереднього року	Дані виконавчих органів
	Рівень поінформованості місцевих жителів і туристів про історичну спадщину громади	%	Результати опитування жителів
	Кількість нових туристичних маршрутів (розроблених і впроваджених)	км або % заг. к-сті маршрутів	Дані виконавчих органів
Оперативна ціль 2. Встановлення навігаційних вказівників та інформаційних стендів	Кількість туристичних локацій, обладнаних елементами інфраструктури безпеки та комфорту	од.	Дані виконавчих органів
	Рівень задоволеності туристів умовами безпеки та комфорту під час перебування в громаді	%	Результати опитування
Оперативна ціль 3. Створення та популяризація тематичних екскурсій (історичний, релігійний, єврейський) через цифрові платформи для залучення туристів.	Охоплення аудиторії рекламними матеріалами про культурну спадщину (перегляди, поширення, участь у заходах).	%	Дані виконавчих органів
	Рівень пізнаваності громади серед цільових аудиторій (туристи, жителі громади та інших громад)	коеф.	Результати опитування, статистика онлайн-присутності
Оперативна ціль 4. Розвиток зеленого туризму і екотуризму	Кількість нових агротуристичних ініціатив або подій, проведених у громаді за рік.		Дані виконавчих органів, результати опитування МСП
	Рівень участі жителів громади в культурних заходах	% від загального населення	Дані виконавчих органів
	Обсяги доходів, отриманих МСП через участь у туристичних заходах або співпрацю з туристичним сектором	тис. грн/рік;	Дані виконавчих органів і МСП
Оперативна ціль 5. Створення "відкритих громадських просторів" та локацій для жителів громади	Кількість створених або оновлених відкритих громадських просторів відповідно до комплексного плану благоустрою	од.	Дані виконавчих органів
	Рівень задоволеності жителів якістю громадських просторів	%	Результати опитування жителів
Оперативна ціль 6. Модернізація закладів культури і промоція спортивно-культурних подій	Загальна площа модернізованих об'єктів культури та спорту	м²	Дані виконавчих органів
	Середня відвідуваність подій (учасників/глядачів)	% зміни до попереднього року	